

## ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**GENEL KURUL  
KARAR**

**M.Y. BAŞVURUSU**

**Başvuru Numarası : 2021/7687**

**Karar Tarihi : 5/3/2026**

**Başkan : Kadir ÖZKAYA**  
**Başkanvekili : Basri BAĞCI**  
**Üyeler : Engin YILDIRIM**  
**Recai AKYEL**  
**Yusuf Şevki HAKYEMEZ**  
**Yıldız SEFERİNOĞLU**  
**Selahaddin MENTEŞ**  
**İrfan FIDAN**  
**Kenan YAŞAR**  
**Muhterem İNCE**  
**Yılmaz AKÇİL**  
**Ömer ÇINAR**  
**Metin KIRATLI**  
**Raportör : Mustafa ŞENOCAK**  
**Başvurucu : M.Y.**  
**Vekili : Av. Levent KAHYA**

**I. BAŞVURUNUN ÖZETİ**

1. Başvuru, kararın sonucunu değiştirebilecek nitelikteki esaslı iddiaların gerekçede karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Başvuru, soruşturma ve kovuşturma evrelerinde gerçekleştirilen işlemler nedeniyle başka temel hakların ihlal edildiğine ilişkin şikâyetleri de içermektedir.

2. Soruşturma mercilerine göre olay tarihinde Denizli 11. Komando Tugayı Lojistik Destek Taburunda Saymanlıkta astsubay çavuş rütbesi ile görev yapan başvuru, darbe girişiminin merkezi olan Ankara'ya takviye kuvvet olarak götürülmesi planlanan komando birliği içinde diğer sanıklar ile beraber yer almaktadır. Birliğin, Denizli'den Çardak Askerî Havaalanı'na intikal ettiği ancak kendilerini almak üzere Kayseri'den gelen uçakların

pistin aydınlatılmasının kapalı olması sebebiyle iniş yapamadığı, süreç içerisinde mülki idare amirlerinin, havaalanında görevli personelin ve vatandaşların aldıkları diğer önlemler nedeniyle Ankara'ya takviye kuvvet gönderilemediği, daha sonra başvurusunun ve diğer sanıkların teslim olduğu tespit edilmiştir.

3. Başvurucu hakkında anılan eylemler nedeniyle Denizli Cumhuriyet Başsavcılığı (Başsavcılık) tarafından anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçunu işlediği iddiası ile soruşturma başlatılmıştır. Soruşturma neticesinde Başsavcılık tarafından başvurusunun anılan suçtan cezalandırılması talebiyle 6/10/2016 tarihinde iddianame düzenlenmiştir. İddianamenin kabulü ile açılan dava Denizli 2. Ağır Ceza Mahkemesince (Mahkeme) görülmeye başlanmıştır.

4. Mahkemece 27/4/2017 tarihinde Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesine yazılan talimat sonucu, Kara Kuvvetleri Komutanlığına mensup üç kişiden oluşan heyet tarafından hazırlanan bilirkişi raporu alınmıştır. Raporda başvuru ile ilgili tespitler şöyledir:

i. Tanık O.N.A. (Lojistik Des. Tb. Geri Des. Bl. K.) beyanında;

*"Olay günü sanık M.Y.nin(başvurucu) de nöbetçi ekipte olduğunu hatırladım. Nöbetçi olduğu için onunda intikale gitmemesi gerekirdi ancak personel sıkıntısı olduğu ve komutanı o şekilde uygun gördüğü için onun intikal eğitimine gitmesine izin verdim. Bence en masum da sanık M.'dir zira henüz göreve yeni başlamıştı." dedi.*

ii. Tanık C.Ö. (Yb. Destek Kt. K.) beyanında;

*"Olay gecesi Çardak'a giden askerlerimiz rütbeli personelde dahil olmak üzere intikal eğitimine gidiyoruz diyerek oraya gitmişlerdir. Erler çamaşırcı, bulaşıkçı gibi vasıfsız askerlerdir. Benim birimindekiler öyleydi. H.A.Ö., H.Ö., C.K., A.A.A., G.K., E.T., M.Y. (başvurucu), V.E., T.D. bunlar benim personelimdi. Bunlar herhangi bir seçime tabi olmadan içtima alanında bölük komutanları tarafından görevlendirilmişlerdir. Hatta bir kısmı yeni görevden gelmiş olmalarına rağmen C.K. bunlardan birisidir. Yanlış anlaşılır düşüncesiyle mazeret olarak söyleyip muaf tutulmayı dahi istememişlerdir. Tamamen iyi niyetli olarak faaliyetlere katılmışlardır. Bu benim şahsi fikrimdir. Personelin sivil hayatlarında ve havaalanında yaptıklarını bilmiyorum." dedi.*

iii. Yapılan inceleme sonucunda;

*"A. Bkn.Asb.Çvş. M.Y.nin (başvurucu) 11'inci Komando Tugayı Lojistik Destek Tabur K.lığında İktal ve İdari İşler Asb. olduğu, eğitimde Ks.K. olarak görevlendirildiği,*

*B. 15 Temmuz 2016 günü nöbetçi olduğu halde eğitim kuruluşunda olduğundan motorlu intikale katıldığını, nöbetçi heyetinde bulunan personelin hiçbir koordine yapılmadan motorlu intikale katılmasının, kışının emniyetini zaafa uğrattığı" şeklindedir.*

C. Motorlu intikale katılan personelin;

*"(1) 12-15 Temmuz 2016 tarihleri arasında icra edilen faaliyetlere yönelik emirleri, askeri emir olduğu zannıyla emir komuta zinciri içinde kalarak yerine getirdiği,*

(2) Hava Meydan Komutanlığında kendilerine tahsis edilen bölgede herhangi bir faaliyet içinde bulunmadan bekledikleri,

(3) 16 Temmuz 2016 sabahı icra edilen toplantıya katılmadığı ancak toplantıda durumu değerlendirilmiştir. Kur.Bşk. Kur.Yb. F.D.nin Tug.K. ile yaptığı telefon görüşmesi sonucunda bulunulan bölgede bekleme emrini aldıkları, bunun üzerine bulundukları bölgede beklemeye devam ettikleri,

(4) Hava Meydan K.lığında bulunan bir grup personelin bölgeden ayrılarak kolluk kuvvetlerine teslim olduğunu öğrenmeleri üzerine, geride kalan büyük grup içinde kolluk kuvvetlerine teslim oldukları değerlendirildiği" şeklindedir.

5. Yapılan yargılama sonucunda Mahkemenin 2/1/2018 tarihli kararıyla başvurusunun üzerine atılı suçtan beraatine karar verilmiştir. Gerekçeli kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Sanıklar ... Sivil Havaalanı önünde diğer sanıkların [başvurucu] ise Hava Meydan Komutanlığının bulunduğu Askeri Havaalanı içertisinde konumlarının yer aldığı;

Sanık [E.Y.nin] Çardak Havalimanına intikal eden Denizli Tabur Komutanlığında Tabur Komutanı olarak seçimi esnasında bu görevlendirilmeye ve yapılan eğitime itiraz etmesine rağmen itirazlarının Tugay Komutanı tarafından dikkate alınmadığı, eğitim tatbikatının hazırlığı safhasında görevinin olmadığı, tatbikata katılan birliklerin belirli bir sayıyı oluşturmak amacıyla rastgele seçilen personellerden oluşturulduğu, mahkûmiyetine karar verilen sanıklar ... dışındaki diğer sanıkların Yaya İntikal, Üs Bölgesi İşgali ve Motorlu Araç İntikal Eğitimi adı altındaki eğitim planının, 15 Temmuz günü FETÖ/PDY Silahlı Terör Örgütü tarafından planlanan darbeye teşebbüs fiiline iştirak amacıyla hazırlandığından haberinin olmadığı, Genel Kurmay Başkanlığı Askeri Heyetinden oluşturulan Bilirkişi Raporu içeriği, dinlenen tüm tanık anlatımları, olayın oluşundaki özellikler nazara alındığında, 13-14-15 Temmuz tarihlerinde sanıkların içinde bulundukları birliklerin önce Yaya İntikal Eğitimi, sonrasında bu eğitimin devamı mahiyetinde Üs Bölgesi İşgali Eğitimi adı altında Çardak Havalimanına Eğitim Tatbikatı görüntüsü altında gönderildikleri, sanıkların da 13 ve 14 Temmuz tarihlerinde Yaya İntikal Eğitimine katıldıktan sonra bu eğitimin devamı mahiyetinde Motorlu Araç İntikal Eğitimi olarak algılandıkları;

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 37. maddesi gereğince sanıkların Anayasayı İhlal Suçu yönünden suça iştiraklerinin kabul edilebilmesi için, suçun kanunî tanımında yer alan fiili, birlikte suç işleme kararına bağlı olarak icral hareketlerini gerçekleştirmeleri ve dolayısıyla fiilin icrası üzerinde müşterek hakimiyet kurlmaları gerekmektedir. Somut Yaya İntikal, Üs Bölgesi İşgali ve Motorlu Araç İntikal Eğitiminde sanıkların rolleri, Anayasayı İhlal ve Darbeye Teşebbüs fiillerini kaskalarından söz edilemeyeceği gibi dolayısıyla müşterek fail oldukları da kabul edilemeyecektir. Sanıklarda birlikte suç işleme kararı bulunmamaktadır. Silahlı Terör Örgütünün faaliyeti çerçevesinde gerçekleştirilen Darbeye Teşebbüs eyleminde sanıkların eyleminin bu amacı gerçekleştirmeye yönelik olmadığı, intikal eğitimi esnasında bazı sanıkların sosyal medya üzerinden, kesin olmamakla birlikte İstanbul ve Ankara'da Silahlı Terör Örgütünün bazı fiillerinden haberdar olmaları, bu konuda kesin bilgi sahibi olmamaları sebebiyle iştirak iradesinin varlığından da söz edile[meyeceği]

*Astun, konusu suç oluşturan emrinin haksızlık oluşturduğu konusunda kaçınılmaz bir hataya düşen failin bu emri yerine getirmesi halinde, somut olay çerçevesinde astun bilgi düzeyi, olayın özellikleri, tecrübe, rühe ve konumu gibi olgular nazara alınarak Türk Ceza Kanununun 30/4. maddesi bağlamında değerlendirilecektir. Keza astun emrin askeri hizmet alanında verildiği, amirin yetkili olduğu ve zorunluluk teşkil ettiği hususlarında yanlışya düşerek konusu suç teşkil eden emri yerine getirmesi halinde yapılan değerlendirme neticesinde Türk Ceza Kanununun 30/1. maddesi gereğince kasten hareket etmediği sonucu ortaya çıkacaktır. Türk Ceza Kanunu 30/4 maddesi kapsamında sanıkların Yaya İntikal, Üs Bölgesi İşgali ve Motorlu Araç İntikal Eğitmine katılmaları hususunda verilen emir nedeniyle hataya düşürüldükleri, bu sebeple iradelerinin sakatlandığı, sanıklarda suç işleme kastının olmadığı.."*

6. Katılan kurumlar, başvuru hakkında verilen beraat kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurmuştur. İstinaf talebini Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesi (İstinaf Dairesi) 27/12/2018 tarihinde esastan reddetmiştir.

7. Katılan kurumlar, başvuru hakkında İstinaf Dairesince verilen esastan ret kararına karşı temyiz kanun yoluna başvurmuştur. Yapılan temyiz incelemesi sonucunda (kapatılan) Yargıtay 16. Ceza Dairesi (Ceza Dairesi) 6/11/2019 tarihinde dosya kapsamına göre başvuru üzerine atılı eylemin anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçuna yardım etme suçunu oluşturduğu gerekçesiyle bozma kararı vermiştir. Bozma kararının ilgili kısmı şöyledir:

*"... Sanıklar [bir kısım sanık ve başvuru] hakkında kurulan beraat hükümleriyle ilgili olarak; sanıkların, icra hareketlerinden önce örgütsel organizasyon içinde yer alarak darbe girişiminden haberdar olduklarının, suç işleme karar ve iradesine katıldıklarının da kanulanamamış olmasına, sorumluluk alanı olan Denizli'de suçun icrai hareketi olarak nitelendirilebilecek başka bir olayın vuku bulmamasına, suç işleme merkezi olan Ankara'ya takviye kuvvet olarak götürülmesi planlanan komando birliğine çeşitli kademelerde komuta etmek üzere harekâta katılıp birliği sevk ve idare ederek Denizli'den Çardak Askeri Havaalanına intikal ettiklerinin ancak kendilerini almak üzere Kayseri'den gelen uçakların pistin aydınlatılmasının kapalı olması sebebiyle iniş yapamaması, mülki idare amirlerinin, havaalanında görevli personelin ve vatandaşların aldıkları önlemler ve karşı koymaları nedeniyle başarılı olamayarak burada belli süre bekleyip teslim olduklarının kabul edilmesine göre, eylemlerinin elverişli nitelikteki icra hareketlerine katkı sunmada birlikte, sundukları katılanın tek başına vahamet arz etmediği gibi, failin işleniş üzerinde müşterek hükümiyet kurduklarından da bahsedilemeyeceğinden, emir ve eylemin suç teşkil ettiği açıkça belli olmasına rağmen, zarar tehlikesi bakımından illi bir değer taşıdığına kuşku bulunmayan eylemlerinin, işlenmesi sırasında yardında bulunarak icrasını kolaylaştırmak (TCK madde 39/2-c) suretiyle Anayasayı ihlal suçuna yardım etmek kapsamında kaldığının kabulü ile eylemlerinin niteliği, konum ve etkinlik dereceleri de gözetilerek kusurlu hareketleri ile orantılı, hakkaniyete uygun bir ceza tertip edilmesi gerektiği gözetilmeden delillerin değerlendirilmesinde hataya düşülerek yazılı şekilde beraatlerine karar verilmesi..."*

8. Bozma kararı sonrasında Mahkemece yeniden yapılan yargılama sonucunda 3/2/2020 tarihinde başvuru anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçuna yardım etme suçundan 13 yıl 4 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Gerekçeli kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...sanıkların, icra hareketlerinden önce örgütsel organizasyon içinde yer alarak darbe girişiminden haberdar olduklarının, suç işleme karar ve iradesine katıldıklarının da kanulanamamış olmasına, sorumluluk alanı olan Denizli'de suçun icrai hareketi olarak nitelendirilebilecek başka bir olayın vuku bulmamasına, suç işleme merkezi olan Ankara'ya takviye kuvvet olarak götürülmesi planlanan komando birliğine çeşitli kademelerde komuta etmek üzere harekâta katılıp birliği sevk ve idare ederek Denizli'den Çardak Askeri Havaalanına intikal ettiklerinin ancak kendilerini almak üzere Kayseri'den gelen uçakların pistin aydınlatılmasının kapalı olması sebebiyle iniş yapamaması, mülki idare amirlerinin, havaalanında görevli personelin ve vatandaşların aldıkları önlemler ve karşı koymaları nedeniyle başarılı olamayarak burada belli süre bekleyip teslim oldukları, eylemlerinin elverişli nitelikteki icra hareketlerine katkı sunmakla birlikte, sundukları katkının tek başına vahamet arz etmediği gibi, fiilin işlenişinde müşterek hükûmet kurduklarından da bahsedilemeyeceğinden, emir ve eylemin suç teşkil ettiği açıkça belli olmasına rağmen, zarar tehlikesi bakımından illi bir değer taşıdığından eylemlerinin, işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırmak suretiyle Anayasayı ihlal suçuna yardım etmek suçun ... [u oluşturduğu]"

9. Başvurucu, anılan karara karşı temyiz kanun yoluna başvurmuştur. Yapılan temyiz incelemesi sonucunda Ceza Dairesinin 7/10/2020 tarihli kararıyla hükmün onanmasına karar verilmiştir.

10. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, başvurucu hakkında verilen mahkûmiyet kararına karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 308. maddesi uyarınca itiraz kanun yoluna başvurmuştur. İtirazın başvurucu ile ilgili kısmı şöyledir:

"... Sanıklar [A.Ç. ve başvurucunun] durumlarının değerlendirilmesi; Sanık Astsubaylar [A.Ç. ve başvurucunun] Söke Garnizomundan gelen grubun 3. Bölüğünde kol komutanı olarak görev yaptıkları, sanık [başvurucunun] 11.06.2016 tarihinde birliğine katıldığı ve burasının ilk görev yeri olduğu, sanık [A.Ç.nin] de sağlık astsubayı olarak eğitim faaliyetine dahil edildiği, emrinde herhangi bir asker bulunmadığı, eğitime katılan en kıdemsiz rütbelilerden olduğu, sanıkların hava alanına geldikten sonra gerçek durumun farklı olduğunu anladıkları ancak içinde bulunulan durumun karmaşıklığı nedeniyle acil bir tepki gösteremedikleri ve fakat darbe faaliyetine destek olacak herhangi bir davranışta da bulunmadıkları, sadece konuşlandıkları yerde askerlerinin başında durdukları, bölük komutanları olan Üsteğmen [O.A.] ile diğer kol komutanı Teğmen [M.E.nin], [F.D.] ile birlikte hareket edip pist işlemlerinin açılması için aktif çaba göstermelerine rağmen sanıkların bu yönde bir eylemlerinin olmadığı, askerlerin mevzilendirilmesi ve gerekirse halka ve polise ateş edilmesi yönündeki kararsız emre uyduklarına dair bir tepitin bulunmadığı, sanık [A.Ç.nin] bölük komutanı [O.A.ya] 'buraya eğitim için gelmedik mi, ne yapıyoruz' diye sorduğu, olayları anlamaya ve içinde bulundukları durumdan kurtulmaya çalıştıkları ve sabah en son grupla birlikte jandarmaya teslim oldukları, hava alanına girdikten teslim oldukları zamana kadar geçen süre içinde orada bulunmalarının darbeye katkı sunacak eylemler içine girmeyi beklemek ve girişimin başarısız olması nedeniyle teslim olmak şeklinde kabul edilemeyeceği, zira sanıkların geldikten sonra olayların farklı şekilde gelişmesi nedeniyle durumu anlamaya çalıştıkları, başlarında bulunan bölük komutanının darbeci [F.D.] ile birlikte hareket etmesi nedeniyle kendisinden yardım alamadıkları, içinde bulunulan kaotik ortam, rütbeleri ve meslekteki kıdemsizlikleri, emirlerinde asker ve zimmetlerinde mühimmat vs. bulunması karşısında acil ve doğru karar almalarının, hızlı hareket etmelerinin çokta mümkün olmadığı anlaşılmış, bu değerlendirmeler sonucunda sanıklar [A.Ç. ve başvurucunun] Anayasayı ihlal suçuna iştirak ettiklerinin kabul edilmesine yeterli delil bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

Bu açıklamalar ışığında sonuç olarak; 16 Temmuz 2016 günü saat 03:00 da başlatılması planlanan darbe girişimi kapsamında Denizli 11. Komando Tugay Komutanlığından Ankara'ya asker sevkıyatını sağlama görevini diğer askeri personelden gizlemek isteyen Tugay Komutanı [K.Ö.Ö.], Tugay Komutan Yardımcısı [E.A.] ve Kurmay Başkanı [F.D.'nin] aralarında plan yaparak bu işi o dönemi kapsayacak bir askeri eğitim faaliyeti adı altında gerçekleştirme kararı aldıkları, askeri teamül ve kurallara aykırı şekilde acelece hazırlanan ve 14-17 Temmuz tarihlerini içine alan komando yürüyüşü, motorlu intikal ve üs bölge işgali konulu eğitim faaliyetine yukarıda isimleri geçen sanıkların dahil edildikleri, [K.Ö.Ö.], [E.A.], [F.D.] ve [A.Y.] dışındaki personelin eğitim faaliyetinin gerçek amacını bilmediği, darbenin başladığı saatlerde yapılan intikal sırasında dahi hava alanına yaptıkları intikali bir gün önce başlayan eğitim faaliyetinin devamı olarak düşündükleri, askeri hava alanına geldikten sonra işin iç yüzünü öğrendikleri, güzergahı şaşıp sivil hava alanına giden grubun halk tarafından önünün kesilmesi ve eğitim faaliyetinin gerçek amacını o anda öğrenmeleri sonrasında herhangi bir direniş göstermedikleri ve darbeye katkı sunacak bir eylem yapmadıkları, herhangi bir arayış içine girmeksizin jandarma tarafından teslim alınmayı bekledikleri, askeri hava alanına giden gruptaki sanıkların ise yukarıda detaylı şekilde anlatıldığı üzere içinde bulundukları durumlardan kurtulmak için çaba gösterdikleri, darbeci komutanların verdiği kanunsuz emirlere uydukları ya da darbenin başarılı olması için katkı sunacak herhangi bir davranışlarının olduğu yönünde yapılmış tespitin bulunmadığı, aksine bir çoğunun darbeye karşı olduğunu gösteren tavırlar sergilediği, Genelkurmay Başkanlığı ve Ege Ordu Komutanlığına hazırlanan tahkikat raporlarında da sanıklara herhangi bir kusur yüklenmediği gözetildiğinde ... sanıkların mahkûmiyetine ilişkin ilk derece mahkemesi kararının bozulmasına hükümlenmesi gerekirken onama kararı verilmesi isabetli görülmemiştir..."

11. Yargıtay Ceza Genel Kurulu (Kurul) 21/3/2023 tarihli kararıyla itirazın oybirliğiyle reddine karar vermiştir. Ret kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... Uyuşmazlığın çözümü, darbe girişimini öğrendikten sonra buna rağmen intikale devam eden ve askeri havaalanına gelen (askeri hava alanına gelmek isterken yanlışlıkla sivil hava alanına gelen sanıklar da dâhil olmak üzere) sanıkların eylemlerinde uyuşmazlığa konu suçun unsurlarının bulunup bulunmadığının, başka bir anlatımla intikal ve darbe girişimi arasında bağlantı kuramadıklarına yönelik savunmalarının doğruluğunun tespitine bağlıdır. Bu husus irdelenirken sanıkların görev ve rübeleri ile askeri bilgi ve görgülerinin yanında darbe girişimiyle ilgili aldıkları bilgilerin zamanı ve içeriği ile eylemlerinin bu haberleri öğrendikten ne kadar zaman sonra gerçekleştiği gibi hususlar da dikkate alınacaktır. Buna göre eylemin öncesinde;

-Tugay komutanınca yapılması emredilen eğitim faaliyetinin zamanının tayin dönemi ve hava sıcaklığı koşulları bakımından uygun olmaması,

-Komando eğitimi yaptırılan personelin bu eğitimi alacak vasfıta olmadığına açıkça anlaşılmaması,

-Birlik komutanlarından yanlarına almaları istenen kumanya ve mühimmat miktarının böylesi bir eğitim için anlamsız sayılacak düzeyde fazlalık arz etmesi,

-Bu tip eğitimlere katılmaları mutai olmayan Tugay Komutan Yardımcısı ve Kurmay Başkanının yanı sıra henüz başlayış dahi yapmamış Topçu Tabur Komutanının son anda gelerek emir komutayı devralması,

-Birliğin itikaline refakat etmesi gereken polis araçlarının çıkış anında Tugayın önünde bulunmaması,

-Askeri havaalanına giriş sırasında kendilerine sözlü olarak karşı çıkılmasına rağmen on dakika boyunca bekledikten sonra hava alanına giriş yapılması,

Gibi hususların, subay ve astsubay olan sanıkların eğitim planının aslında bir darbe girişimini perdeleme çabası olduğunu anlamalarına yetmeyeceği bir an için düşünülebilecek olsa da;

Saat 22.00'den itibaren ulusal ve yerel basın ile sosyal medya üzerinden yoğun şekilde gelen bir darbe girişimi yaşandığına dair haberlere ve dosyadaki bilgi ve belgelere göre sanıkların bu haberleri öğrenmiş oldukları dikkate alındığında, özellikle birliğin Tugaydan çıkış yaptığı saat ve hava alanına ulaşıldığı zaman dilimi arasında yolda geçen süre içinde itikalin bir eğitim faaliyeti olmayıp darbe girişimine katılan kişilerce birliğin darbe girişiminde kullanılabilmesi için gerçekleştirilen bir itikal eylemi olduğunun açıkça anlaşıldığı, zorunlu askerlik hizmetini yapan er/erbaş rütbesindeki bazı askerlerin bile beyanlarında anladıklarını ifade ettikleri bu hususun subay ve astsubay rütbeleriyle birliğin emir komutasından sorumlu olan sanıklarca anlaşılmadığına yönelik savunmalara bazıları uzun yıllar boyunca askeri hizmette bulunmuş sanıkların, görev ve rütbeleri ile askeri bilgi ve görgü düzeyleri dikkate alındığında itibar edilmesinin mümkün bulunmadığı, bu nedenle yukarıda değinilen TCK'nın 24 ve 30/3. maddelerinde düzenlendiği şekilde yetkili mercinin emrini yerine getirdiklerini düşündüklerini savunmuşlarsa da aynı birlikte görev yaptıkları uzman çavuşların ve astegmenlerin aksine olayın bir darbe girişimi olduğu hususunda anılan maddelerdeki cezasızlık sebebinden yararlanmalarını sağlayacak nitelikte kaçınılmaz bir hataya düşüklerinden bahsedilemeyeceği, bu durumda sanıkların darbe girişimi çerçevesinde verilecek emirlere uygun hareket etme iradesi taşıdıklarının kabul edilmesi gerektiği ve olayda TCK'nın 30. maddesindeki hata hâlinin gerçekleşmediği anlaşılmıştır. Darbe girişimi kapsamında verilen emirlere uygun hareket etme iradesiyle havaalanına gelen sanıkların darbe girişiminin başarısızlığa uğrayacağına anlaşıldığı zaman diliminden sonra darbecilerin eylemlerine karşı gerçekleştirdikleri kimi faaliyetlerinin ve teslim alma süreçlerinin suçun oluşumuna bir etkisi bulunmamaktadır.

Yukarıda yapılan açıklamalar ve tespitler neticesinde, darbe girişimini öğrendikleri hâlde askeri havaalanına yapılan itikale devam eden, bir bölümü halkın etraflarını çevirmesi nedeniyle sivil havaalanı önünde mahsur kalan, diğer bir bölümü ise havaalanının içinde kamusal olarak uçakların inmesini bekleyen ve komuları itibarıyla birliğin emir ve komutasında görevli olan sanıkların eylemlerinin, Özel Daire bozma kararına uygun nitelikteki Yerel Mahkeme kabulünde yer aldığı şekilde Anayasayı ihlal suçuna yardım etme suçunu oluşturdığı cihetle, anılan suçtan kurulan mahkûmiyet hükümlerinin anarınasına dair Özel Daire kararının isabetli olduğu..."

12. Komisyonca başvurunun kabul edilemez olduğu hususunda oybirliği sağlanamaması nedeniyle kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

13. Birinci Bölüm, başvurunun Genel Kurul tarafından incelenmesine karar vermiştir.

## II. DEĞERLENDİRME

14. Başvurucu, adli yardım talebinde bulunmuştur. Ödeme gücünden yoksun olduğu anlaşılan başvurusunun adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

Aralarında bağlantı bulunması nedeniyle süresi içinde yapılan 2023/76778 numaralı başvurunun süresinde yapılan 2021/7687 numaralı başvuru ile birleştirilmesine karar verilmesi gerekir.

#### **A. Gerekçeli Karar Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia**

15. Başvurucu, bozma kararı öncesinde Kara Kuvvetleri Komutanlığına mensup üç kişiden oluşan heyet tarafından hazırlanan bilirkişi raporuna neden itibar edilmediğine dair yeterli gerekçe bulunmadan cezalandırıldığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

16. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde; başvurusunun yargılama aşamasında lehine olan hususları ileri sürebildiği, aleyhine olan delillere karşı çıkabildiği ve mahkemede yargılamaya konu olayı kendi açısından anlatabildiği ifade edilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında başvuru formunda yer alan iddialarını tekrar etmiştir.

17. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de olmadığı anlaşılan gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

18. Anayasa Mahkemesi, önüne gelen birçok başvuruda gerekçeli karar hakkının kapsam ve içeriğini belirlemiştir. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkı, Anayasa'nın 141. maddesi de dikkate alındığında kişilerin adil şekilde yargılanmalarını sağlamayı ve denetlemeyi amaçlamaktadır. Gerekçeli karar hakkı, yargılamada ileri sürülen tüm iddialara ayrıntılı şekilde yanıt verilmesi gerektiği şeklinde anlaşılamaz. Bu nedenle gerekçe gösterme zorunluluğunun kapsamı kararın niteliğine göre değişebilir. Tarafların uyumsuzluğun sonucuna etkili nitelikteki iddia ve itirazlarının mahkemesince ilgili ve yeterli bir gerekçe ile karşılanması gerekir. Diğer taraftan kanun yolu incelemesi yapan mercinin, yargılamayı yapan mahkemeyle aynı sonuca ulaşması ve bunu aynı gerekçeyi kullanarak veya aynı atıfla kararına yansıtması, kararın gerekçelendirilmiş olması bakımından yeterlidir. Bununla birlikte ilk derece mahkemesince karşılanmayan iddia ve itirazların bu defa kanun yolu merciiince de değerlendirilmemesi gerekçeli karar hakkının ihlaline yol açar (*Muhittin Kaya ve Muhittin Kaya İnşaat Taahhüt Madencilik Gıda Turizm Pazarlama Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.* [2. B.], B. No: 2013/1213, 4/12/2013, §§ 25, 26; *Vesim Parlak* [2. B.], B. No: 2012/1034, 20/3/2014, §§ 33, 34; *Yasemin Ekşi* [1. B.], B. No: 2013/5486, 4/12/2013, §§ 56, 57; *Sencer Başat ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/7800, 18/6/2014, §§ 31-39; *Münür Ata* [2. B.], B. No: 2014/4958, 22/1/2015, §§ 37-43; *Hikmet Çelik ve diğerleri* [2. B.], B. No: 2013/4894, 15/12/2015, §§ 54-59; *Şah Tarım İnşaat Turizm Seyahat Yatçılık San. ve Tic. Ltd. Şti.* [2. B.], B. No: 2013/7847, 9/3/2016, §§ 36-48).

19. Gerekçeli karar hakkı, yargılamada ileri sürülen tüm iddialara ayrıntılı şekilde yanıt verilmesi gerektiği şeklinde anlaşılamaz. Bu nedenle gerekçe gösterme zorunluluğunun kapsamı kararın niteliğine göre değişebilir (*Mehmet Yavuz* [1. B.], B. No: 2013/2995, 20/2/2014, § 51). Kanun yolu incelemesi yapan mercinin yargılamayı yapan mahkemeyle aynı sonuca ulaşması, bunu aynı gerekçeyi kullanarak veya atıfla kararına yansıtması kararın gerekçelendirilmiş olması bakımından yeterlidir (*Yasemin Ekşi*, § 57).

20. Somut olayda gerekçeli karar içeriğine göre başvurusunun anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçuna yardım etme suçundan mahkûm olmasında

dayanılan delil, başvuru ve diğer sanıkların suç işleme merkezi olan Ankara'ya takviye kuvvet olarak Denizli'den Çardak Askerî Havaalanı'na intikal etmesi ancak kendilerini almak üzere Kayseri'den gelen uçakların pistin aydınlatma sisteminin kapalı olması sebebiyle iniş yapamaması üzerine teslim olmasıdır.

21. Başvurucu; Kara Kuvvetleri Komutanlığına mensup üç kişiden oluşan heyet tarafından hazırlanan bilirkişi raporuna göre üzerine atılı suç işlemediğini, bozma kararı öncesinde Mahkemenin anılan raporu diğer delillerle birlikte değerlendirerek beraatine karar verdiğini, bozma kararı sonrasında verilen mahkûmiyet kararında davanın sonucunu doğrudan etkileyecek nitelikteki iddiasını Mahkemenin değerlendirmedikçe savunmuştur.

22. Mahkemece verilen mahkûmiyet kararı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca başvurusunun da aralarında olduğu bir kısım sanığın içinde bulundukları durumdan kurtulmak için çaba gösterdiği, darbeci komutanların verdiği kanunsuz emirler doğrultusunda darbenin başarılı olmasına katkı sunacak bir davranışları olmadığı, aksine birçoğunun darbeye karşı olduğunu gösteren tavırlar sergilediği, Genelkurmay Başkanlığı raporu ve Ege Ordu Komutanlığınca hazırlanan tahkikat raporlarında da sanıklara bir kusur yüklenmediği gerekçeleriyle itiraz kanun yoluna başvurulmuştur (bkz. § 10).

23. İtiraz üzerine Kurul tarafından yapılan incelemede başvurusunun da aralarında olduğu bir kısım sanık hakkında Genelkurmay Başkanlığı ve Ege Ordu Komutanlığınca hazırlanan tahkikat raporlarına atf yapılmak suretiyle sanıkların görev ve rütbeleri ile askerî bilgi ve görgülerinin yanında darbe girişimiyle ilgili olarak aldıkları bilgilerin zamanı ve içeriği ile eylemlerinin bu haberleri öğrendikten ne kadar sonra gerçekleştiği gibi hususlar dikkate alınarak eylemin öncesinde tugay komutanınca yapılması emredilen eğitim faaliyetinin zamanının tayin dönemi ve hava sıcaklığı koşulları bakımından uygun olmadığı, komando eğitimi yaptırılan personelin bu eğitimi alacak vasıfta olmadığı, birlik komutanlarından yanlarına almaları istenen kumanya ve mühimmat miktarının böylesi bir eğitim için anlamsız sayılacak düzeyde fazla olduğu, bu tip eğitimlere katılmaları mutlak olmayan tugay komutan yardımcısının ve kurmay başkanının yanı sıra henüz başlayış dahi yapmamış topçu tabur komutanının son anda gelerek emir komutayı devraldığı, birliğin intikaline refakat etmesi gereken polis araçlarının çıkış anında tugayın önünde bulunmadığı, askerî havaalanına giriş sırasında başvurusunun da aralarında olduğu sanıklara sözlü olarak karşı çıkılmasına rağmen bu kişilerin on dakika boyunca bekledikten sonra havaalanına giriş yaptığı gibi hususların olağan kabul edilemeyeceği yönünde değerlendirmeler yapılmıştır (bkz. § 11).

24. Kararda ayrıca anılan hususların başvurusunun da aralarında olduğu subay ve astsubay sanıkların eğitim planının aslında darbe girişimini perdeleme çabası olduğunu anlamalarına yetmeyeceği değerlendirilecek olsa bile bir darbe girişimi yaşandığına dair saat 22.00'den itibaren ulusal ve yerel basın ile sosyal medya üzerinden yoğun şekilde haberlerin yayılması, dosyadaki bilgi ve belgelere göre sanıkların bu haberleri öğrenmiş olmaları, özellikle birliğin tugaydan çıkış yaptığı saat ve havaalanına ulaşıldığı zaman arasında yolda geçen süre içinde intikal bir eğitim faaliyeti olmayıp darbe girişimine katılan kişilerce birliğin darbe girişiminde kullanılabilmesi için gerçekleştirilen bir intikal eylemi olduğunun açıkça anlaşılması ve zorunlu askerlik hizmetini yapan er/erbaş rütbesindeki bazı askerlerin bile bu durumu anladıklarını ifade etmeleri karşısında bu hususun subay ve astsubay rütbeleriyle birliğin emir komutasından sorumlu olan sanıklarca anlaşılacağına yönelik savunmalara görev ve rütbeleri ile askerî bilgi ve görgü düzeyleri dikkate alındığında itibar edilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmiş; itirazın reddine karar verilmiştir (bkz. § 11).

25. Sonuç olarak başvurunun değerlendirilmediğini ileri sürdüğü bilirkişi raporuna ve diğer hususlara ilişkin olarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan itiraz üzerine Kurul tarafından olgusal bağlamlarıyla birlikte ayrıntılı değerlendirmeler yapıldığı ve itirazın reddine karar verildiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla başvuru hakkında yapılan yargılama süreci bir bütün olarak değerlendirildiğinde başvurunun mahkûmiyetine ilişkin olarak yeterli gerekçenin ortaya konulduğu görülmüştür.

26. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Selahaddin MENTEŞ ve Kenan YAŞAR bu sonuca katılmamıştır.

### **B. Tarafsız Mahkemede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia**

27. Başvurucu, hakkında verilen beraat kararının temyiz incelemesi sonucunda bozulmasına karar veren Yargıtay ilgili daire başkanı ile bozma kararı sonrasında hakkında verilen mahkûmiyet kararının temyiz incelemesi sonucunda onanmasına karar veren Yargıtay ilgili daire başkan vekilinin itiraz talebini inceleyerek ret kararı veren Kurulda da yer aldığını belirterek bağımsız ve tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

28. Bakanlık görüşünde; başvurunun yargılama aşamasında lehine olan hususları ileri sürebildiği, aleyhine olan delillere karşı çıkabildiği ve mahkemede yargılamaya konu olayı kendi açısından anlatabildiği ifade edilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında başvuru formunda yer alan iddialarını tekrar etmiştir.

30. Anayasa'nın 36. maddesine 2001 yılı değişiklikleriyle eklenen "...ile adil yargılanma" ibaresine ilişkin gerekçede Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerce güvence altına alınan adil yargılanma hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Bu sözleşmelerden Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) ile Sözleşme'yi yorumlayan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadındaki adil yargılanma hakkı güvencelerinden birini, tarafsız mahkemede yargılanma hakkı oluşturmaktadır (*Kemal Demir* [1. B.], B. No: 2014/17141, 6/7/2017, § 58).

31. Genel olarak tarafsızlık, davanın çözümünü etkileyecek bir ön yargı, tarafgirlik ve menfaate sahip olunmaması, davanın tarafları karşısında ve onların leh ve aleyhlerinde bir düşünce veya menfaate sahip olunmamasını ifade eder (*Tahir Gökatalay* [2. B.], B. No: 2013/1780, 20/3/2014, § 61).

32. Mahkemelerin tarafsızlığı kavramı, görülecek davalar karşısında bizzat mahkemenin kurumsal yapısı ile davaya bakmakla görevli hâkimin tutumu üzerinden açıklanmaktadır. Buna göre tarafsızlığın öznel ve nesnel olmak üzere iki boyutu bulunmakta olup hâkimin birey olarak mevcut davadaki kişisel tarafsızlığı öznel tarafsızlık, kurum olarak mahkemenin kişide bıraktığı tarafsızlık izlenimi ise nesnel tarafsızlık olarak adlandırılmaktadır (AYM, E.2014/164, K.2015/12, 14/1/2015).

33. Nesnel tarafsızlık kapsamında mahkemelerin kuruluşu ve yapılanmasıyla ilgili yasal ve idari düzenlemelerin nesnel olarak tarafsız olmadığı izlenimini vermemesi gerekir. Esasında kurumsal tarafsızlık, mahkemelerin bağımsızlığı ile bağlantılı bir konudur. Tarafsızlık için öncelikle bağımsızlık ön koşulu gerçekleşmeli ve ek olarak kurumsal yönden de taraf görüntüsü verecek bir yapılanma oluşmamalıdır (AYM, E.2014/164, K.2015/12, 14/1/2015).

34. Özel tarafsızlık ise hâkimlerin görülecek davaya ilişkin özel tutumlarıyla ilgilidir. Davaya bakacak olan hâkimin davanın taraflarına karşı eşit, yansız ve ön yargısız durması, hiçbir telkin ve baskı altında kalmadan hukuk kuralları çerçevesinde vicdani kanaatine göre karar vermesi gerekir. Anayasa ve kanunlar karşısında hâkimlerden beklenen de budur (AYM, E.2014/164, K.2015/12, 14/1/2015).

35. Yargılamayı yürüten mahkeme üyelerinin taraflardan biriyle veya anlaşmazlık konusu ile maddi veya manevi yakın bir bağının bulunması veya yargılama sürecinde sarf ettiği ifadeleri ile tarafsız olamayacağı yönünde meşru bir kanaat uyandırması, bunun yanı sıra davadan önce dava ile doğrudan bağlantılı bir konumda bulunması da tarafsızlığı ihlal edebilir. Bununla birlikte belirli bir uyumsuzlukta yargılamayı yürüten hâkimin taraflardan birine yönelik ön yargılı ve taraflı bir tutumunun, kişisel bir kanaatinin veya menfaatinin, bu bağlamda kişisel bir tarafılığının söz konusu olduğunu ortaya koyan bir delil bulunmadığı ve bu husus kanıtlanmadığı müddetçe hâkimin tarafsız olduğunun bir karine olarak varsayılması zorunludur (*Tahir Gökatalay*, § 62). Bir başka deyişle aksi yönde delil bulununcaya kadar bir hâkimin kişisel olarak tarafsız olduğunun kabulü gerekir (*Kemal Demir*, § 63).

36. Bu bağlamda hukukumuzda, tarafsız kalamayacağı varsayılan veya tarafsızlığından kuşku duyulabilecek durumlarda hâkimin kendi mahkemesinin yetki ve görevine giren belli bir davaya bakamayacağı veya davayı reddedilebileceği kabul edilmiştir. Hâkimin yasaklılığı ve reddi kurumları, hâkimin bakacağı davada tarafsızlığını sağlamaya yönelik olup temel bir hak olan adil yargılanma hakkıyla ilişkilidir (AYM, E.2011/142, K.2013/52, 3/4/2013).

38. Bu arada kanun yolu, bir yargı yeri tarafından verilen ve hukuka aykırı olduğu ileri sürülen bir kararın kural olarak başka bir yargı yeri tarafından incelenmesini sağlayan hukuki yoldur. Kanun yolunun amacı, yargı yerleri tarafından verilen kararların kural olarak başka bir yargı yeri tarafından denetlenmesine imkân tanımak suretiyle daha güvenceli bir yargı hizmeti sunmaktır. Kanun yoluna başvuru hakkı, adil yargılanma hakkının kapsamı içindedir. Bunun nasıl yapılacağı ise usul hükümleri ile gösterilmektedir (AYM, E.2014/164, K.2015/12, 14/1/2015).

39. Anayasa Mahkemesi içtihadında, adil yargılanma hakkına ilişkin güvencelerin -mahiyetine uygun olduğu ölçüde- kanun yolu aşamasında da sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Buna göre kanun yollarına ilişkin usullerin ve kanun yollarındaki yargılamanın da adil yargılanma hakkına uygun olması gerekir (bazı eklemelerle birlikte bkz. *Emine Karagülmez* [1. B.], B. No: 2013/3673, 11/12/2014, § 21).

40. Bu çerçevede -ilke olarak- gerek kanun yolu incelemesinin etkililiğinin sağlanması gerekse kanun yolu incelemesinin objektif tarafsızlık esaslarına uygun yapılmadığı izleniminin oluşmaması için ilk derecede kararı veren hâkimin dosyanın kanun

yolu incelemesinde bulunmaması gerekir. Ancak bunun için her olay kendi özel koşulları içinde değerlendirilmelidir. Dolayısıyla tarafsızlığının bozulup bozulmadığını değerlendirmek için önceki aşamalarda görev alan hâkimlerin özellikle kurul hâlinde yargılama yapan mahkemelerdeki oy sayısı, bu üyelerin kararın verilmesindeki rolleri gibi diğer unsurları da dikkate almak gerekir (bazı eklemeler ve farklılıklarla birlikte bkz. *Kemal Demir*, § 69).

41. Somut olayda; E.Y. başvuru hakkında verilen beraat kararına ilişkin temyiz incelemesini yapan Ceza Dairesi heyetinde yer almış bozma sonrasında verilen ve dolayısıyla itiraza konu olan mahkûmiyet kararına ilişkin temyiz incelemesinde ise bulunmamıştır. M.Ş. ise bozma üzerine derece mahkemesince yapılan yargılama neticesinde verilen mahkûmiyet kararına ilişkin olarak Ceza Dairesi tarafından yapılan temyiz incelemesinde heyet başkanı olarak yer almıştır. Anılan Daire kararına Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından itiraz edilmiş ve itirazı inceleyen Yargıtay Ceza Genel Kurulunda E.Y. kurul başkanı olarak, M.Ş. ise kurul üyesi olarak bulunmuştur. Başvurucu, E.Y. ve M.Ş.'nin öznal tarafsızlıkları ile ilgili herhangi bir şikâyetle bulunmamış olup itiraz incelemesine katılmalarının objektif tarafsızlığa aykırı olduğunu ileri sürmüştür. Dolayısıyla başvuru konusu olay yönünden incelenecek olan husus nesnel tarafsızlıkla ilgilidir.

42. Temyiz incelemesine katılan Ceza Dairesi üyelerinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz incelemesini yapan Ceza Genel kuruluna katılmalarıyla ilgili olarak sınırlayıcı herhangi bir kanun hükmü yoktur. Öte yandan bozma sonrasında verilen ve itiraza konu olan mahkûmiyet kararına ilişkin temyiz incelemesine E.Y. katılmamıştır. Ceza Dairesinde heyet başkanı olarak görev alan M.Ş. ise görüş bildirmek için Kurula kanılmakta olup Ceza Dairesinin kararı ile bağlı olmaksızın gerektiğinde Ceza Dairesi tarafından verilen kararın aksine görüş bildirebilmekte ve farklı yönde oyunu kullanabilmektedir. Başvuru konusu olayda Ceza Genel Kurulu, Ceza Dairesi kararına yapılan itirazı oybirliğiyle reddetmiştir. Dolayısıyla itiraza konu mahkûmiyet kararının temyiz incelemesine katılmayan E.Y.'nin kurul başkanı, M.Ş.'nin ise üye olarak itiraz incelemesine katılması ile Kurulun üye sayısı (25) ve oybirliğiyle karar vermiş olması birlikte değerlendirildiğinde nesnel tarafsızlığa aykırı olduğu ve yargılamanın bir bütün olarak hakkaniyetinin zedelendiği söylenemez.

43. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Selahaddin MENTEŞ ve Kenan YAŞAR bu sonuca katılmamıştır.

### C. Diğer İhlal İddiaları

44. Başvurucu; somut delile dayanmaksızın mahkûm edildiğini ve buna bağlı olarak da tutukluluğunun devam ettiğini, hakkında yeterli delil olmamasına rağmen haksız olarak mahkûmiyet kararı verildiğini, müdafî yardımından yararlanmadığını, yargılamanın uzun sürdüğünü, ceza infaz kurumuna girmeden önce başladığı Açıköğretim Fakültesinin sınavlarına girmesine bulunduğu ceza infaz kurumu idaresince izin verilmediğini, suç olmayan eylemlerinden dolayı cezalandırıldığını, kendisinden daha yüksek rütbeli olanlara daha az hapis cezası verildiğini, mal varlığına tedbir konulmasından dolayı tasarruf yapmadığını ileri sürmüştür.

45. Bu bağlamda başvurusunun kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiği iddiasının Ç.Ö. ([GK], B. No: 2014/5927, 19/7/2018) kararı doğrultusunda *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle, hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasının *Ahmet Sağlam* ([2. B.], B. No: 2013/3351, 18/9/2013, §§ 43-46) kararı doğrultusunda *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle, müdafî yardımından yararlanma hakkının, makul sürede yargılanma hakkının ve eğitim hakkının ihlal edildiği iddialarının *Ahmet Kartalkuş* ([2. B.], B. No: 2019/39635, 19/3/2024) ve *Bayram Gök* ([2. B.], B. No: 2012/946, 26/3/2013, §§ 20-24) kararları doğrultusunda *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle, suçta ve cezada kanunilik ilkesinin ihlal edildiği iddiasının *Mehmet Emin Karamehmet ve diğerleri* ([2. B.], B. No: 2017/4902, 28/1/2020, §§ 46-50) ve *Adnan Şen* ([GK], B. No: 2018/8903, 15/4/2021, §§ 104-107) kararları doğrultusunda *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle, eşitlik ilkesinin ve mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddialarının *Cemal Günsel* ([GK], B. No: 2016/12900, 21/1/2021) kararı doğrultusunda *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

### III. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvuruların BİRLEŞTİRİLMESİNE,

B. Adli yardım talebinin KABULÖNE,

C. Kamuya açık belgelerde başvurusunun kimliğinin gizli tutulması talebinin KABULÖNE,

Ç. 1. Gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,

2. Tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Selahaddin MENTEŞ ve Kenan YAŞAR'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

3. Diğer ihlal iddialarının *kabul edilebilirlik kriterlerini karşılamaması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,

D. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Selahaddin MENTEŞ ve Kenan YAŞAR'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

E. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 339. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca tahsil edilmesi mağduriyetine neden olacağından

adli yardım talebi kabul edilen başvuruçunun yargılama giderlerini ödemekten TAMAMEN MUAF TUTULMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 5/3/2026 tarihinde karar verildi.

## KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Başvuru, kararın sonucunu değiştirebilecek nitelikteki esaslı iddiaların gerekçede karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği ayrıca ceza yargılamasının temyiz incelemesini gerçekleştiren heyette yer alan Yargıtay daire başkanının itiraz kararını inceleyen kurulda da yer alması nedeniyle tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

2. Mahkememiz çoğunluğu, başvurunun tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasını açıkça dayanaktan yoksun bularak kabul edilemez saymıştır. Bunun yanında, gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin başvuruyu ise kabul edilebilir bulan çoğunluk, esas incelemesi sonunda bu hakkın ihlal edilmediğine hükmetmiştir. Aşağıda ayrıntılı olarak açıklanan gerekçeler doğrultusunda, çoğunluğun her iki değerlendirmesine de iştirak edilmemiştir.

3. Başvurucu hakkında anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs suçundan dava açılmıştır. Yargılama sırasında alınan bilirkişi raporu ve tanık beyanlarında, başvurunun emri eğitim faaliyeti kapsamında yerine getirdiği, darbe girişiminin gerçek mahiyetini başlangıçta bilmediği ve havaalanında aktif bir icrai davranışının bulunmadığı yönünde değerlendirmeler yapılmış; ilk derece mahkemesi de bu gerekçelerle beraat kararı vermiştir.

4. Buna karşılık Yargıtay 16. Ceza Dairesi, başvurunun eylemini anayasal düzeni ihlal suçuna yardım etme kapsamında değerlendirerek beraat hükmünü bozmuş; bozma sonrası başvuru 13 yıl 4 ay hapis cezasına mahkûm edilmiş ve hüküm onanmıştır. Sonrasında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının, başvurunun darbeye bilerek iştirak ettiğinin yeterince ortaya konulamadığı yönündeki itirazı da Yargıtay Ceza Genel Kurulunca reddedilmiştir.

## TARAFSIZ MAHKEMEDE YARGILANMA HAKKI YÖNÜNDEN

5. Başvurucu; hakkında verilen beraat hükmünün temyiz incelemesi sonucunda bozulmasına karar veren Yargıtay ilgili daire başkanının ve bozma sonrasında kurulan mahkûmiyet hükmünün temyiz incelemesi neticesinde onanmasına karar veren Yargıtay ilgili daire başkanvekilinin, daha sonra aynı dosya kapsamında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan itirazı inceleyerek reddeden Yargıtay Ceza Genel Kurulunda da yer aldıklarını ileri sürmüştür. Başvurucuya göre, daha önce dosyanın esasına ilişkin kanaatini ortaya koymuş bulunan bu üyelerin aynı uyumsuzluğun sonraki aşamasında da görev yapmaları, yargılama makamının tarafsızlığı konusunda haklı ve meşru bir tereddüt doğurmaktadır. Bu nedenle başvuru, Anayasa'nın 36. maddesi kapsamında güvence altına alınan tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

6. Adil yargılanma hakkının temel güvencelerinden biri olan tarafsız mahkemede yargılanma hakkı, uyumsuzluğun önyargıdan uzak, taraflar lehine veya aleyhine önceden oluşmuş bir kanaate dayanmaksızın ve yargılamaya güven duygusunu zedelemeyecek biçimde çözümlenmesini gerekli kılar. Bu hak, yalnızca hâkimin veya mahkemenin fiilen tarafsız olmasını değil, aynı zamanda taraflara ve kamuoyuna tarafsızlık yönünde güven

vermesini de kapsar. Anayasa Mahkemesi de tarafsız mahkemede yargılanma hakkını, adil yargılanma hakkının ayrılmaz bir unsuru olarak kabul etmektedir (bkz. Tahir Gökatalay [2. B.], B. No: 2013/1780, 20/3/2014, § 61).

7. Mahkemelerin tarafsızlığı, öznel ve nesnel olmak üzere iki boyutta incelenmektedir. Öznel tarafsızlık, hâkimin somut uyuşmazlık bakımından kişisel önyargı veya tarafsızlık taşıyıp taşımadığına ilişkindir. Nesnel tarafsızlık ise yargılamayı yapan mercinin yapısı, oluşumu ve işleyişi itibarıyla dışarıdan bakıldığında tarafsızlık konusunda haklı bir kuşku doğurup doğurmadığının değerlendirilmesini gerektirir. Bu bağlamda önemli olan, mahkemenin yalnızca tarafsız olması değil, aynı zamanda tarafsız görünmesidir.

8. Her ne kadar Anayasa'nın 36. maddesinde mahkemelerin tarafsızlığından açıkça söz edilmemişse de Anayasa Mahkemesi yerleşik içtihadında tarafsız mahkemede yargılanma hakkını adil yargılanma hakkının zımını bir unsuru olarak değerlendirmektedir. Öte yandan, yargı bağımsızlığına ilişkin anayasal güvenceleri düzenleyen Anayasa'nın 138., 139. ve 140. maddeleri de tarafsızlık ilkesinin yorumunda gözetilmelidir. Zira bağımsızlık ve tarafsızlık, birbirini tamamlayan ve birlikte anlam kazanan iki temel güvencedir (bkz. Tahir Gökatalay, § 60; Serkan Şeker [2. B.], B. No: 2017/15118, 2/6/2020, § 35).

9. Bu çerçevede mahkemelerin kuruluşu, üyelerinin belirlenme usulü, görev dağılımı ve özellikle aynı uyuşmazlıkta farklı aşamalarda görev yapan yargı mensuplarının konumu, nesnel tarafsızlık incelemesinde belirleyici önem taşımaktadır. Uyuşmazlığın esasına ilişkin değerlendirmede bulunmuş bir yargı mensubunun daha sonra aynı uyuşmazlığın başka bir aşamasında görev alması, taraflarda dosya hakkında önceden oluşmuş kanaatin sonraki incelemeye de taşındığı yönünde haklı bir kaygı uyandırabilir.

10. Nitekim Anayasa Mahkemesi, mahkemelerin kuruluş ve işleyişine ilişkin düzenlemelerin nesnel olarak tarafsız olmadığı izlenimi doğurmaması gerektiğini vurgulamaktadır. Tarafsızlık için yalnızca mahkeme üyelerinin sübjektif olarak önyargısız olmaları yeterli değildir; aynı zamanda yargılama makamının tarafsızlığına ilişkin meşru kaygıları ortadan kaldıracak kurumsal ve usulî güvencelerin de bulunması gerekir (bkz. AYM, E.2014/164, K.2015/12, 14/1/2015; Tahir Gökatalay, § 62; Serkan Şeker, § 36).

11. Somut olayda incelenmesi gereken husus, itirazı karara bağlayan kurulda görev alan üyelerin daha önce aynı dosyanın esasına etkili kararlarda yer almalarının, başvuru bakımından tarafsızlık konusunda nesnel ve haklı bir kuşku doğurup doğurmadığıdır. Sorun, bu üyelerin kişisel olarak tarafsız davranıp davranmadıklarından ziyade, önceki aşamalarda ortaya koydukları hukuki kanaatin, sonradan katıldıkları kurulun incelemesini dışarıdan bakıldığında önceden belirlenmiş bir sonucun teyidi görüntüsüne büründürüp büründürmediği noktasında toplanmaktadır.

12. Ayrıca kurul hâlinde çalışan yargısal merciler bakımından, kurulda yer alan bir üyenin daha önce aynı uyuşmazlık hakkında kanaat açıklamış olmasının yalnızca o üyeyle sınırlı, bireysel ve yalıtılmış bir durum olarak değerlendirilmesi yeterli değildir. Zira kurul kararları, üyelerin müzakere süreci sonunda oluşan ortak iradenin ürünüdür. Her bir üyenin hukuki değerlendirmesi ve yaklaşımı, diğer üyeler üzerinde etkiye bulunabilmektedir. Bu nedenle, daha önce dosyanın esasına ilişkin görüşünü ortaya koymuş bir üyenin, aynı uyuşmazlığın sonraki aşamasında karar verecek kurulda yer alması, yalnızca o üyenin kişisel tarafsızlığı yönünden değil, kurulun bütünü bakımından da nesnel tarafsızlık sorununu gündeme getirebilir. Özellikle bu üyenin, somut olayda olduğu gibi temyiz incelemesini

gerçekleştiren Yargıtay ilgili dairesinin başkanı sıfatını taşıması hâlinde, önceki aşamada ortaya koyduğu hukuki kanaatin kurul müzakereleri üzerindeki etkisinin daha belirgin olabileceği açıktır.

13. Kurul yargılamasında müzakerenin anlamı da tam olarak burada ortaya çıkmaktadır. Karar, Üyelerin birbirinden bağımsız ve etkisiz oylarının mekanik toplamından ibaret olmayıp; görüşlerin tartışılması, birbirini etkilemesi ve ortak bir sonuca ulaşılması suretiyle oluşmaktadır. Dolayısıyla, başvuru aleyhine hukuki kanaatini daha önce açıkça ortaya koymuş bulunan bir üyenin kurula katılması, bu kanaatin müzakere sürecine taşınması ve diğer üyeleri aynı doğrultuda etkilemesi ihtimalini beraberinde getirir. Buna karşılık, bu üyenin kurula katılmaması hâlinde yerine katılacak başka bir üyenin farklı bir hukuki yaklaşım benimseyerek müzakereyi başka bir yöne sevk etmesi de mümkündür. Bu nedenle mesele, belirli bir üyenin oyunun tek başına sonucu değiştirip değiştirmediği değil; kurulun oluşumunun ve müzakere yapısının tarafsızlık konusunda dışarıdan bakıldığında haklı bir tereddüt oluşturup oluşturmadığıdır.

14. Bu itibarla, daha önce aynı uyumsuzluk kapsamında başvuru aleyhine esaslı nitelikte hukuki değerlendirmede bulunmuş üyelerin, daha sonra itirazı inceleyen kurulda da yer almaları, başvuru bakımından nesnel ve meşru bir kuşku doğurmaktadır. Başvurucunun beraatine ilişkin hükmün bozulması ve sonrasında verilen mahkûmiyet hükmünün onanması süreçlerinde yer alan üst yargı mensuplarının, aynı dosyada itirazı inceleyen kurulda da görev almaları, başvurunun itirazlarının önceden oluşmuş kanaatlerden bağımsız biçimde değerlendirilip değerlendirilmediği hususunda objektif bir tereddüt yaratmıştır. Adil yargılanma hakkının güvencelerinden biri olan tarafsız mahkemede yargılanma hakkı, yalnızca fiili tarafgirliğin bulunmamasını değil, yargılama makamının tarafsız görünmesini de zorunlu kılmaktadır. Bu görünümün zedelendiği durumlarda yargılamanın adillğine duyulan güven de sarsılır.

15. Açıklanan nedenlerle, başvurunun tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiği kanaatindeyiz. Bu sebeple, anılan şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez bulunmasına ilişkin çoğunluk görüşüne iştirak edilmemiştir.

## **GEREKÇELİ KARAR HAKKI YÖNÜNDEN**

16. Başvurucu bozma kararı öncesinde Kara Kuvvetleri Komutanlığına mensup 3 kişiden oluşan heyet tarafından hazırlanan bilirkişi raporuna neden itibar edilmediğine dair yeterli gerekçe bulunmadan cezalandırıldığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

17. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkı, Anayasa'nın 141. maddesi de dikkate alındığında kişilerin adil bir şekilde yargılanmalarını sağlamayı ve denetlemeyi amaçlamaktadır. Gerekçeli karar hakkı, yargılamada ileri sürülen tüm iddialara ayrıntılı şekilde yanıt verilmesi gerektiği şeklinde anlaşılamaz. Bu nedenle, gerekçe gösterme zorunluluğunun kapsamı kararın niteliğine göre değişebilir. Tarafların uyumsuzluğun sonucuna etkili nitelikteki iddia ve itirazlarının mahkemesince ilgili ve yeterli bir gerekçe ile karşılanması gerekir. Diğer taraftan kanun yolu incelemesi yapan merciin, yargılamayı yapan mahkemeyle aynı sonuca ulaşması ve bunu aynı gerekçeyi kullanarak veya aynı atıfla kararına yansıtması, kararın gerekçelendirilmiş olması bakımından yeterlidir. Bununla birlikte ilk derece mahkemesince

karşılanmayan iddia ve itirazların bu defa kanun yolu merciince de değerlendirilmemesi gerekçeli karar hakkının ihlaline yol açar (Muhittin Kaya ve Muhittin Kaya İnşaat Taahhüt Madencilik Gıda Turizm Pazarlama Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. [2. B.], B. No: 2013/1213, 4/12/2013, §§ 25, 26; Yasemin Ekşi [1. B.], B. No: 2013/5486, 4/12/2013, §§ 56, 57; Vesim Parlak [2. B.], B. No: 2012/1034, 20/3/2014, §§ 33, 34; Sencer Başat ve diğerleri [GK], B. No: 2013/7800, 18/6/2014, §§ 31-39; Münür Ata [2. B.], B. No: 2014/4958, 22/1/2015, §§ 37-43; Hikmet Çelik ve diğerleri [2. B.], B. No: 2013/4894, 15/12/2015, §§ 54-59; Şah Tarım İnşaat Turizm Seyahat Yatçılık San. ve Tic. Ltd. Şti. [2. B.], B. No: 2013/7847, 9/3/2016, §§ 36-48).

18. Gerekçeli karar hakkı, yargılamada ileri sürülen tüm iddialara ayrıntılı şekilde yanıt verilmesi gerektiği şeklinde anlaşılamaz. Bu nedenle gerekçe gösterme zorunluluğunun kapsamı kararın niteliğine göre değişebilir (Mehmet Yavuz [1. B.], B. No: 2013/2995, 20/2/2014, § 51). Kanun yolu incelemesi yapan mercinin yargılamayı yapan mahkemeye aynı sonuca ulaşması, bunu aynı gerekçeyi kullanarak veya atıfla kararına yansıtması kararın gerekçelendirilmiş olması bakımından yeterlidir (Yasemin Ekşi, B. No: 2013/5486, 4/12/2013, § 57).

19. Somut olayda gerekçeli karar içeriğine göre başvurunun anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçuna yardım etme suçundan mahkûm olmasında dayanan delil suç işleme merkezi olan Ankara'ya takviye kuvvet olarak Denizli'den Çardak Askeri Havaalanına intikal etmesi ancak kendilerini almak üzere Kayseri'den gelen uçakların pistin aydınlatılmasının kapalı olması sebebiyle iniş yapamaması üzerine teslim olmasıdır. Başvurucu, Kara Kuvvetleri Komutanlığına mensup 3 kişiden oluşan heyet tarafından hazırlanan bilirkişi raporuna göre üzerine atılı suçu işlemediğini dile getirmişse de Mahkeme, başvurunun davanın sonucunu doğrudan etkileyecek nitelikteki iddiası hakkında herhangi bir açıklamada bulunmamıştır.

20. Diğer bir ifadeyle başvurunun iddiası kararın sonucunu değiştirebilecek nitelikte bir iddia olduğu hâlde Mahkemece bu iddia hakkında somut bir değerlendirmede bulunulmamıştır. Yine kanun yolu incelemesi sırasında da bu eksikliğin telafi edilmediği anlaşılmaktadır. Bu nedenle yargılama süreci bir bütün olarak değerlendirildiğinde başvurunun gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmaktadır.

21. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği kanaati ile aksi yöndeki çoğunluk kararına iştirak edilmemiştir.

## KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Başvurucu ile ilgili ceza yargılamasının temyiz incelemesinin gerçekleştirildiği heyette yer alan Yargıtay daire başkanının itiraz kararını inceleyen kurulda da yer alması nedeniyle tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin Mahkememiz çoğunluğu açıkça dayanaktan yoksunluk nedeniyle kabul edilemezlik sonucuna ulaşmıştır. Davada kararın sonucunu değiştirebilecek nitelikteki esaslı iddiaların gerekçede karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin ise Mahkememiz çoğunluğu, başvuruyu kabul edilebilir bulduktan sonra başvurunun bu hakkının ihlal edilmediğine karar vermiştir. Çoğunluğun bu iki kanaatine de aşağıda sıraladığım gerekçelerle katılmamaktayım.

2. Denizli 11. Komando Tugayı Lojistik Destek Taburunda saymanlıkta astsubay çavuş rütbesi ile görev yapan başvurunun darbe girişiminin merkezi olan Ankara'ya takviye kuvvet olarak götürülmesi planlanan komando birliği içerisinde diğer sanıklar ile beraber yer alması, Denizli'den Çardak Askeri Havaalanına intikal etmesi, ancak kendilerini almak üzere Kayseri'den gelen uçakların pistin aydınlatılmasının kapalı olması sebebiyle iniş yapamaması, mülki idare amirlerinin, havaalanında görevli personelin ve vatandaşların aldıkları önlemler ve karşı koymaları nedeniyle başarılı olamayarak teslim olması eylemlerinde bulunduğu esas alınarak başvuru hakkında bir ceza yargılaması yürütülmüştür.

3. Yürütülen yargılamada başvuru anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçundan beraat etmiştir. Ancak temyiz incelemesinde Yargıtay 16. Ceza Dairesi, dosya kapsamına göre başvurunun üzerine atılı eylemin anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçuna yardım etme suçunu oluşturduğu gerekçesiyle oybirliği ile bozma kararı vermiştir.

4. Bozma kararı üzerine yapılan yargılamada başvuru anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçuna yardım etme suçundan mahkum edilmiş olup bu hüküm temyiz incelemesi sonucunda oybirliği ile onanmıştır.

5. Bununla birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı başvuru hakkında verilen mahkûmiyet kararına karşı 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 308. maddesi uyarınca itiraz kanun yoluna başvurmuş olup bu itiraz Yargıtay Ceza Genel Kurulunca oybirliği ile reddedilmiştir.

### A. Tarafsız Mahkemede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiği İddiası:

6. Başvurucu, hakkında verilen beraat kararının temyiz incelemesi sonucunda bozulmasına karar veren Yargıtay ilgili daire başkanı ile bozma kararı sonrasında hakkında verilen mahkûmiyet kararının temyiz incelemesi sonucunda onanmasına karar veren Yargıtay ilgili daire başkanvekilinin, itirazı inceleyen ve ret kararı verilen Yargıtay Ceza Genel Kurulunda da yer aldıklarını belirterek tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

7. Tarafsız mahkemede yargılanma hakkı, adil yargılanma hakkı bağlamında önemli bir anayasal güvence olarak kişilerin yargılanması sürecinde davanın çözümünü etkileyecek bir önyargı, tarafgirlik ve menfaate sahip olunmaması ve davanın tarafları karşısında ve onların leh ve aleyhlerinde bir düşünce veya menfaate sahip olunmamasını ön plana çıkarmaktadır (Tahir Gökatalay [2. B.], B. No: 2013/1780, 20/3/2014, § 61).

8. Mahkemelerin tarafsızlığı kavramı, görülecek davalar karşısında bizzat mahkemenin kurumsal yapısı ile davaya bakmakla görevli hâkimin tutumu üzerinden de açıklanmaktadır. Buna göre tarafsızlığın özel ve nesnel olmak üzere iki boyutu bulunmakta olup hâkimin birey olarak mevcut davadaki kişisel tarafsızlığı özel tarafsızlık, kurum olarak mahkemenin kişide bıraktığı tarafsızlık izlenimi ise nesnel tarafsızlık olarak adlandırılmaktadır. Anayasa'nın 36. maddesinde mahkemelerin tarafsızlığından açıkça bahsedilmemekle beraber Anayasa Mahkemesi içtihadı uyarınca tarafsız mahkemede yargılanma hakkı da adil yargılanma hakkının zımni bir unsurudur. Ayrıca mahkemelerin tarafsızlığı ve bağımsızlığının birbirini tamamlayan iki unsur olduğu dikkate alındığında -Anayasa'nın bütünselliği ilkesi gereği- Anayasa'nın 138., 139. ve 140. maddelerinin de tarafsız bir mahkemede yargılanma hakkının değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulması gerektiği açıktır (Tahir Gökatalay, § 60; Serkan Şeker [2. B.], B. No: 2017/15118, 2/6/2020, § 35).

9. Mahkemelerin kuruluşu ve yapılmasıyla ilgili yasal ve idari düzenlemelerin nesnel olarak tarafsız olmadığı izlenimi vermemesi gerekir. Esasında kurumsal tarafsızlık, mahkemelerin bağımsızlığı ile bağlantılı bir konudur. Tarafsızlık için öncelikle bağımsızlık ön koşulu gerçekleşmeli ve ek olarak kurumsal yönden de taraf görüntüsü verecek bir yapılanma oluşmamalıdır (AYM, E.2014/164, K.2015/12, 14/1/2015). Bunun yanı sıra yargılama makamının tarafsızlığına ilişkin herhangi bir meşru kaygı veya korkuyu bertaraf edecek yeterli güvenceleri sunması da gerekmektedir (Tahir Gökatalay, § 62; Serkan Şeker, § 36).

10. Eldeki başvuruda Mahkememiz çoğunluğu itiraza konu mahkûmiyet kararının temyiz incelemesine katılmayan ilgili daire başkanının Kurul başkanı, ilgili daire başkanvekilinin ise üye olarak itiraz incelemesine katılmasının Kurulun üye sayısı ve oybirliğiyle karar vermiş olmasıyla birlikte değerlendirildiğinde nesnel tarafsızlığa aykırı olduğunun ve yargılamanın bir bütün olarak hakkaniyetini zedelediğinin söylenemeyeceği gerekçesiyle bir sorun olmadığını, bu nedenle de bu iddianın açıkça dayanaktan yoksunluk gerekçesiyle kabul edilemez olması gerektiğini belirtmiştir (bkz.: § 42).

11. Kanaatimizce başvuruçunun tarafsız mahkemede yargılanma hakkı ile ilgili buradaki ihlal iddiaları ciddidir. Bu bağlamda öncelikle ifade etmek gerekir ki bahse konu ihlal iddiası ile ilgili olarak asıl sorun davaya bakan yirmi beş kişilik Kurulda yer alan iki üyenin özel tarafsızlığı ile değil, bu kişilerin başvuruçunun mahkûmiyetine ilişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itirazının değerlendirildiği heyette ve ikisinin birlikte yer almasından kaynaklı nesnel tarafsızlıkla ilgilidir.

12. Anayasa Mahkemesinin bir kararında da ifade edildiği üzere ilke olarak gerek kanun yolu incelemesinin etkililiğinin sağlanması gerekse kanun yolu incelemesinin nesnel tarafsızlık esaslarına uygun yapılmadığı izleniminin oluşmaması için ilk derecede kararı veren hâkimin dosyanın kanun yolu incelemesinde bulunmaması gerekir. Bununla birlikte bu hususa uyulmaması tek başına kanun yolu incelemesinin etkisiz ve tarafsız olduğu sonucuna götürmez. Her olayın kendi koşulları içinde değerlendirilmesi gerekir. Bir başka ifadeyle özellikle hukuk ve idari yargılamalarda bir hâkimin yargılamanın önceki aşamalarında görev alması tek başına tarafsızlığa aykırı olmaz. Bu çerçevede tarafsızlığının bozulup bozulmadığını değerlendirmek için bu şekilde önceki aşamalarda görev alan hâkimlerin özellikle kurul hâlinde yargılama yapan mahkemelerdeki oy sayısı, bu üyelerin kararın

verilmesindeki rolleri gibi diğer unsurları da dikkate almak gerekir (Kemal Demir [1. B.], B. No: 2014/17141, 6/7/2017, § 69).

13. Eldeki başvuruda başvurunun mahkumiyet kararına ilişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itirazını inceleyerek reddeden heyetteki Yargıtay Ceza Genel Kurulu Başkanı, başvuru ile ilgili ilk yargılamada verilen beraat kararının başvurunun üzerine atılı eylemin anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçuna yardım etme suçunu oluşturduğu gerekçesiyle oybirliği ile bozulmasına karar veren Yargıtay ilgili dairesinde başkan olarak yer almaktaydı.

14. Yine başvurunun mahkumiyet kararına ilişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itirazını inceleyerek reddeden Kurulda yer alan diğer üye, beraate ilişkin bozma kararı sonrasında gerçekleşen yargılamada hakkında verilen mahkumiyet kararını temyiz incelemesi sonucunda oybirliği ile onayan Yargıtay ilgili dairesinde heyet başkanı olarak görev yapmıştı.

15. Dolayısıyla bu yönü ile eldeki başvuruya ilişkin ihlal iddiası değerlendirilirken bu iki üyenin başvurunun yargılamasının önceki aşamalarındaki rolleri de göz önünde tutulmalıdır.

16. Bu yönü ile bakıldığında başvurunun mahkumiyetinin itirazın değerlendirilip bu itirazın reddedildiği Yargıtay Ceza Genel Kurulundaki heyette yer alan bu iki kişi toplam yirmi beş üyeden oluşan heyetteki diğer üyelere göre konum itibarıyla farklıdır. Zira bu iki üyeden birisi Ceza Genel Kurulunun Başkanı olarak heyette yer almaktadır. Diğerisi ise ilgili Yargıtay dairesinde başvurunun mahkumiyetini onayan heyette başkan olarak görev yaptığı için Kurulda yer almaktadır. Bu yönü ile bu iki üyenin başvuru ile ilgili kararın alındığı Kurul içerisindeki konumları ve etki ağırlıkları bu başvuru özelindeki değerlendirmede mutlaka dikkate alınmalıdır.

17. Eldeki başvuruya konu yargılamada başvurunun mahkumiyetine ilişkin itirazı inceleyen Yargıtay Ceza Genel Kuruluna, başvurucuya verilmiş olan beraat kararını bozan ilgili Yargıtay ceza dairesi başkanı başkanlık etmektedir. Dolayısıyla eldeki başvurudaki mahkumiyet kararıyla ilgili geçmişte bu rolü olan bir kişinin Kurula başkanlık etmesinin değerlendirmede dikkate alınması gerekmektedir.

18. Zira Yargıtay Ceza Genel Kurulu Başkanının başvuru ile ilgili ilk yargılamada verilen beraat kararını temyizen inceleyen ilgili Yargıtay dairesinde Başkan sıfatıyla yer aldığı heyet, oybirliği ile dosya kapsamına göre üzerine atılı eylemin anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçuna yardım etme suçunu oluşturduğu için başvurunun bu suçtan cezalandırılması gerektiği gerekçesiyle bozma kararı vermiştir.

19. Benzer şekilde her ne kadar diğer üye Ceza Genel Kurulunda başkan değil ise de üye sıfatıyla katılan diğer yirmi üç kişiden de daha farklı bir konumdadır. Zira Yargıtay Ceza Genel Kurulundaki karma oluşuma da bakıldığında bu üye Kurulda incelenecek olan mahkumiyet yönündeki karar Daire olarak onayan heyetin başkanı olması nedeniyle yer almaktadır. Kurulda farklı suçlara bakma konusunda uzmanlaşmış farklı dairelerden gelen Yargıtay üyeleri içerisinde bu ikinci üye terör suçlarına bakan dairenin Başkanvekili olarak yer almakta olup bu kişi genel olarak bu konuya ilişkin diğer üyelere nazaran daha fazla uzmanlık bilgisine sahip olarak kabul edilir. Sahip olduğu bu mesleki / akademik birikim özelliği bu üyenin müzakerelerde diğer üyelere göre farklı görülmesi sonucunu doğurmaktadır.

Öte yandan bu üye Kurul önünde denetlemeye konu olan daire kararı hakkında o dairenin başkanı olması nedeniyle Kurula görüş bildirmektedir. Ek olarak bu üyenin eldeki uyumsuzluğa konu mahkûmiyet kararında onama yönünde imzası bulunmaktadır.

20. Dolayısıyla her iki üye de diğer yirmi üç üyeye nazaran Kurulda daha farklı bir konumda olup bu kişilerin; başvuru yargılama süreçlerinin önceki evrelerdeki rolleri gereği, mahkûmiyet yönündeki bozma ve akabinde gerçekleşen onama kararlarında imzaları bulunmaktadır. Hal böyle olduğundan, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz kanun yoluna başvurusu sonucunda gerçekleştirilen nihai yargılamada bu iki üyenin Yargıtay Ceza Genel Kurulu Başkanı ve mahkûmiyet kararını onayan ilgili Yargıtay ceza dairesinin başkanı sıfatı ile heyette yer almaları -tarafli davrandıklarına dair somut bir bilgi bulunmamakla birlikte- münhasıran eldeki bireysel başvuruya konu mahkûmiyet konusundaki bu rolleri nedeniyle bu dosya özelinde nesnel tarafsızlık ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

21. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de benzer mahiyetteki bir başvuruda benzer bir yaklaşımla ihlal kararı vermiştir (bkz.: Fazlı Aslaner/Türkiye B. No: 36073/04, 4/3/2014). Bu kararda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, başvuru ile ilgili yargılamada temyiz incelemesi yapan Danıştay Dairesinin üç üyesinin, ilk derece mahkemesinin bu temyiz kararına uymayarak kendi kararında ısrar etmesi üzerine dosyanın geldiği ve otuz bir üye ile toplanan Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna katılmalarının tarafsızlığa aykırı olduğu iddiasını incelemiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ihlal sonucuna ulaşırken hem Kurula katılan bu üyelerin yüksek sayıda olmasını hem de Kurulda icra ettikleri başkanlık ve raporörlük görevlerini dikkate almıştır (bkz.: Fazlı Aslaner/Türkiye, §§ 37-39).

22. Bu bağlamda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, somut olayda Kurula katılan üç üyeden birinin Danıştay başkanvekili sıfatıyla İdari Dava Daireleri Kuruluna başkanlık yaptığını ve bu bağlamda görüşmeler sırasında tartışmaları yönettiğini belirterek bu durumun tarafsızlık görünümünü etkileyen ek bir durum oluşturduğunu gözlemlediğine ve Kurulun tarafsızlığıyla ilgili endişelerini haklı gösterdiğine işaret etmiştir (bkz.: Fazlı Aslaner/Türkiye, §§ 41-42).

23. Netice itibarıyla; gerek Yargıtay Ceza Genel Kuruluna katılan iki üyeden birinin Kurula başkanlık etmesi ve diğer üyenin -yukarıda açıklandığı üzere- diğer yirmi üç üyeden farklı bir konumda bulunması gerekse Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itirazı üzerine yapılan yargılamanın önceki aşamalarında bu üyelerin, ilgili Yargıtay dairelerinin başkanı sıfatıyla başvuru yargılama mahkûmiyeti yönünde görüş bildirmiş olmaları birlikte değerlendirildiğinde; somut başvuruda başvuru yargılama mahkemesinde yargılanma hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşılması gerekmektedir.

24. Eldeki başvuruya konu olayla ilgili gerçekleştirilen yargılamada tarafsız mahkemesinde yargılanma hakkı ile ilgili anayasal bir sorun bulunmadığı sonucuna ulaşılırken Mahkememiz çoğunluk kararında yer verilen aşağıdaki değerlendirme esasında çoğunluk kararının ne derece Anayasal denetimi sağlamaktan ziyade kanun düzeyindeki bir yaklaşımı ön plana çıkaran ve Yargıtay Ceza Genel Kurulundaki iki üyenin yargılama sürecindeki rollerine bakılmaksızın yüzeysel bir yaklaşımla sonuca ulaşıldığını göstermek için yeterlidir:

*"Temyiz incelemesine katılan Ceza Dairesi üyelerinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz incelemesini yapan Ceza Genel Kuruluna katılımlarıyla ilgili herhangi bir sınırlayıcı bir kanun hükmü bulunmamaktadır. Öte yandan bozma sonrasında verilen ve dolayısıyla itiraza konu olan mahkûmiyet kararına ilişkin temyiz incelemesine E.Y.*

*katılmamıştır. Ceza Dairesinde heyet başkanı olarak görev alan M.S. ise görüş bildirme adına Kurula katılmakta olup Ceza Dairesinin kararı ile bağlı olmaksızın gerektiğinde Ceza Dairesi tarafından verilen kararın aksine görüş bildirebilir, farklı yönde oyunu kullanabilir” (bkz.: § 42).*

25. Yukarıda sıralanan gerekçelerle mevcut ihlal iddiası ile ilgili olarak başvurunun Anayasa’nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerektiği kanaatiyle çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılmamaktayım.

#### **B. Gerekçeli Karar Hakkının İhlal Edildiği İddiası:**

26. Başvurucu, bozma kararı öncesinde Kara Kuvvetleri Komutanlığına mensup 3 kişiden oluşan heyet tarafından hazırlanan bilirkişi raporuna neden itibar edilmediğine dair yeterli gerekçe bulunmadan cezalandırıldığını ileri sürerek adil yargılanma hakkı bağlamında gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

27. Yine bu bağlamda ifade etmek gerekir ki Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı başvuru hakkında verilen mahkûmiyet kararına karşı 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 308. maddesi uyarınca itiraz kanun yoluna başvururken bahse konu tahkikat raporlarında da sanıklara herhangi bir kusur atfedilmemesine işaret ederek mahkûmiyet kararının bozulmasına hükümlenmesini talep etmiştir.

28. Bilindiği üzere Anayasa’nın 141. maddesinde de ifade edildiği gibi bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır. Bu bağlamda Anayasa Mahkemesi kararlarında da vurgulandığı üzere gerekçeli karar hakkı kişilerin adil bir şekilde yargılanmalarını sağlamayı ve denetlemeyi amaçlamaktadır. Gerekçeli karar hakkı, yargılamada ileri sürülen tüm iddialara ayrıntılı şekilde yanıt verilmesi gerektiği şeklinde anlaşılmaz. Bu nedenle, gerekçe gösterme zorunluluğunun kapsamı kararın niteliğine göre değişebilir. Tarafların uyumsuzluğun sonucuna etkili nitelikteki iddia ve itirazlarının mahkemesince ilgili ve yeterli bir gerekçe ile karşılanması gerekir. Diğer taraftan kanun yolu incelemesi yapan merciin, yargılamayı yapan mahkemeye aynı sonuca ulaşması ve bunu aynı gerekçeyi kullanarak veya aynı atflla kararına yansıtmaması, kararın gerekçelendirilmiş olması bakımından yeterlidir. Bununla birlikte ilk derece mahkemesince karşılanmayan iddia ve itirazların bu defa kanun yolu merciince de değerlendirilmemesi gerekçeli karar hakkının ihlaline yol açar (bkz.: Sencer Başat ve diğerleri [GK], B. No: 2013/7800, 18/6/2014, §§ 35-39; Yasemin Ekşi [1. B.], B. No: 2013/5486, 4/12/2013, §§ 56, 57; Şah Tarım İnşaat Turizm Seyahat Yatçılık San. ve Tic. Ltd. Şti. [2. B.], B. No: 2013/7847, 9/3/2016, §§ 36-48).

29. Mahkememiz çoğunluğu eldeki başvuruya konu yargılamada başvurunun değerlendirilmediğini ileri sürdüğü bilirkişi raporuna ve diğer hususlara ilişkin olarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan itiraz üzerine Kurul tarafından olgusal bağlamlarıyla birlikte ayrıntılı değerlendirmeler yapıldığı ve itirazın reddine karar verildiği gerekçesiyle bu konuda gerekçeli karar hakkının ihlal edilmediği kanaatine ulaşmıştır (bkz.: §§ 22-25).

30. Oysa somut başvuruya konu yargılamada başvuru; Kara Kuvvetleri Komutanlığına mensup üç kişilik bir heyetçe hazırlanan bilirkişi raporuna dayanarak üzerine atılı suçu işlemediğini ileri sürmüştü de mahkemeler, davanın sonucunu doğrudan etkileyecek nitelikteki bu iddiaya dair hiçbir açıklamada ve değerlendirmede bulunmamıştır. Vurgulamak gerekir ki bahse konu iddialar bu davada sonuca etki edebilecek niteliktedir.

31. Buradaki iddia kararın sonucunu etkileyebilecek nitelikte olduğu hâlde mahkemelerce bu konuda somut bir değerlendirmede bulunulmamıştır. Özellikle başvurunun yargılandığı davanın bir kısmında darbe teşebbüsünde bulunanlarla ilgili toplu yargılama yapılmış olması, başvurunun bu askeri birlikte henüz yeni göreve başlamış olması, askeri birlikte daha önce planlanmış bir eğitimin icrası ile ilgili durumun mevcudiyeti gibi hususlar esasında burada bahse konu iddianın karşılanmasını daha önemli hale getirmektedir.

32. Yine bu bağlamda vurgulamak gerekir ki başvurunun bu süreçte darbe teşebbüsünü bildiği konusunun derece mahkemelerinin kararlarında net biçimde ortaya konulmamış olması da bahse konu bilirkişi raporu ile ilgili hususun karşılanmasını daha zorunlu kılmaktadır.

33. Bu eksikliklere rağmen Mahkememiz çoğunluğu başvurunun bu iddiasının karşılanmamış olmasında bir ihlal bulunmadığı sonucuna ulaşırken gerekçede yer verdiği *“Dolayısıyla başvuru hakkında yapılan yargılama süreci bir bütün olarak değerlendirildiğinde başvurunun mahkûmiyetine ilişkin olarak yeterli gerekçenin ortaya konulduğu görülmüştür”* (bkz.: § 25) şeklindeki değerlendirme esasında Mahkeme çoğunluğunun bilirkişi raporuna ilişkin bir karşılamanın yapılmış olup olmamasına değil mahkûmiyete ilişkin gerekçeye odaklandığını göstermektedir.

34. Bu bağlamda Mahkememiz çoğunluğu ihlal olmadığı kanaatine ulaşırken ceza mahkemesi karar gerekçelerindeki delillerin değerlendirilmesini ön plana çıkarmıştır.

35. Oysa burada Anayasa Mahkemesinin gerekçeli karar ihlal iddiası bağlamında incelemesi gereken husus başvuru ile ilgili gerçekleştirilen ceza yargılamalarında Kara Kuvvetleri Komutanlığına mensup üç kişiden oluşan heyet tarafından hazırlanan bilirkişi raporuna neden itibar edilmediğine dair yeterli gerekçe bulunup bulunmaması ile ilgilidir. Zira zaten Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı bile bu bilirkişi raporunu esas alarak başvurunun mahkûmiyetinin bozulması yönünde itiraz kanun yoluna başvuruda bulunmuş ve bu itiraz üzerine Yargıtay Ceza Genel Kurulu bu itirazı reddeden karar vermiştir. Ancak *“Gerekçeli Karar Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia”* başlığı altında yaptığı incelemede Mahkememiz çoğunluk kararında bu hususlara ilişkin hiçbir değerlendirme yer almamaktadır.

36. İlk yargılamada başvuru hakkında verilen anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçuna yardım etme suçundan mahkûmiyet kararı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının başvuru hakkında verilen mahkûmiyet kararına karşı 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 308. maddesi uyarınca mahkûmiyetin bozulması talebiyle itiraz kanun yoluna başvururken bahse konu iddiayı dile getirmiş olması bu iddianın özenli biçimde karşılanmasını daha elzem hale getirmektedir.

37. Sonuç olarak yukarıda sıralanan gerekçelerle başvurunun Anayasa’nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle Mahkememiz çoğunluğunun aksi yöndeki kararına katılmamaktayım.

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

## KARŞIOY

1. Mahkemenin sayın çoğunluğu tarafından başvurunun gerekçeli karar hakkının ihlal edilmediğine ve bağımsız ve tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.

2. Aşağıda belirteceğim gerekçelerle sayın çoğunluğun görüşüne katılmadım.

3. Olay ve olgular mahkememizin gerekçeli kararında ayrıntılı olarak özetlenmiştir.

4. Başvurucu Denizli 11. Komando Tugayı Lojistik Destek Taburunda Saymanlıkta Astsubay çavuş rütbesi ile görev yapmaktadır. 15 Temmuz darbe gecesini meydana gelen olay nedeniyle Denizli Cumhuriyet Başsavcılığınca başvuru hakkında soruşturma başlatılmıştır. Başvurucu hakkında açılan dava Denizli 2. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmüştür. Denizli 2. Ağır Ceza Mahkemesince başvuru hakkında beraat kararı verilmiştir. Beraat kararı katılanlar tarafından temyiz edilmiştir. Yargıtay 16. Ceza Dairesi başvurunun eyleminin anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçuna yardım etme suçunu oluşturduğu gerekçesiyle bozma kararı vermiştir. Yerel mahkemece bozmaya uyulması üzerine başvuru 13 yıl 4 ay hapis cezası ile cezalandırılmıştır. Temyiz üzerine hüküm onanmıştır. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca başvurunun beraat etmesi gerektiği yönünde karar düzeltme yoluna gidilmiş, Ceza Genel Kurulunca karar düzeltme talebi reddedilmiştir.

5. Olay nedeniyle Ege Ordu Komutanlığı idari tahkikat raporu alınmıştır. İdari tahkikat raporunda olay gününe ilişkin askeri teknik tabir ve durumların değerlendirildiği birtakım tespitlere yer verilmiştir. Yer verilen tespit ve değerlendirmeler başvurunun hukuki durumunu etkileyecek, suçun unsurlarına etki edebilecek mahkemelerce tartışması gereken olgular ve tespitleri de içermektedir. Ayrıca tanıklar Osman Nuri AKMAN ve Cumhuriyet ÖZKILIÇ'ın beyanları da başvurunun hukuki durumunu etkileyecek ifadeler içermektedir. Tanık beyanlarında çelişkiler giderilerek sonuca ulaşılmalıdır.

6. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkı, Anayasa'nın 141. maddesi de dikkate alındığında kişilerin adil bir şekilde yargılanmalarını sağlamayı ve denetlemeyi amaçlamaktadır. Gerekçeli karar hakkı, yargılamada ileri sürülen tüm iddialara ayrıntılı şekilde yanıt verilmesi gerektiği şeklinde anlaşılamaz. Bu nedenle, gerekçe gösterme zorunluluğunun kapsamı kararın niteliğine göre değişebilir. Tarafların uyumsuzluğun sonucuna etkili nitelikteki iddia ve itirazlarının mahkemesince ilgili ve yeterli bir gerekçe ile karşılanması gerekir. Diğer taraftan kanun yolu incelemesi yapan merciin, yargılamayı yapan mahkemeyle aynı sonuca ulaşması ve bunu aynı gerekçeyi kullanarak veya aynı atıfla kararına yansıtması, kararın gerekçelendirilmiş olması bakımından yeterlidir. Bununla birlikte ilk derece mahkemesince karşılanmayan iddia ve itirazların bu defa kanun yolu merciince de değerlendirilmemesi gerekçeli karar hakkının ihlaline yol açar (Muhittin Kaya ve Muhittin Kaya İnşaat Taahhüt Madencilik Gıda Turizm Pazarlama Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. [2. B.], B. No: 2013/1213, 4/12/2013, §§ 25, 26; Yasemin Ekşi [1. B.], B. No: 2013/5486, 4/12/2013, §§ 56, 57; Vesim Parlak [2. B.], B. No: 2012/1034, 20/3/2014, §§ 33, 34; Sencer Başat ve diğerleri [GK], B. No: 2013/7800, 18/6/2014, §§ 31-39; Münür Ata [2. B.], B. No: 2014/4958, 22/1/2015, §§ 37-43; Hikmet Çelik ve diğerleri [2. B.], B. No: 2013/4894, 15/12/2015, §§ 54-59; Şah Tarım

7. Gerekçeli karar hakkı, yargılamada ileri sürülen tüm iddialara ayrıntılı şekilde yanıt verilmesi gerektiği şeklinde anlaşılamaz. Bu nedenle gerekçe gösterme zorunluluğunun kapsamı kararın niteliğine göre değişebilir (Mehmet Yavuz [1. B.], B. No: 2013/2995, 20/2/2014, § 51). Kanun yolu incelemesi yapan mercinin yargılamayı yapan mahkemeye aynı sonuca ulaşması, bunu aynı gerekçeyi kullanarak veya atıfla kararına yansıtması kararın gerekçelendirilmiş olması bakımından yeterlidir (Yasemin Ekşi, B. No: 2013/5486, 4/12/2013, § 57).

8. Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarında; yerel mahkemelerce gerekçenin her bir sanık için bireyselleştirilip bireyselleştirilmediğini aramaktadır. Ceza davalarında aynı olay nedeniyle birden fazla sanık hakkında hüküm kurulması durumunda torba veya toptan bir gerekçelendirilme yapılmasını gerekçeli karar hakkının ihlal edebileceği AİHM kararlarında uygulanmıştır. AİHM, Mustafa Aydın Türkiye kararında; “Sözleşmenin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının yerel mahkemeleri hukuki ve fiili açıdan aynı durumda olan kişilere ilişkin olarak aynı gerekçeyi kullanmalarını engellemediğini vurgulamış, gerekçeli karar verme yükümlülüğünün gerekçenin her sanığın şahsi durumuna uygun olmasını gerektiğini vurgulamıştır.” Bu kapsamda AİHM görevinin her sanık açısından şahsi şekilde incelenmeyen delilin mahkumiyet için yeterli ve ilgili olup olmadığını da değerlendirmek olmadığını altını çizmiş, zira bu durumun dördüncü derece mahkeme olması riskini barındırdığını ifade etmiştir. AİHM bu kararında yerel mahkemelerin mahkumiyetin temelini oluşturan vakıya ilişkin yeterli gerekçe sunmadıklarını başvurunun ceza sorumluluğunu atılı suçun niteliği ve hükmedilen cezanın ciddiyetine uygun şekilde bireyselleştirilmiş bir değerlendirilmeye tabii tutulmadığını bu eksikliklerin yüksek mahkemelerce de giderilmediğinin belirtmiş, ve gerekçeli karar hakkını ihlal edildiğine karar verilmiştir.

9. Somut olayda gerekçeli karar içeriğine göre başvurunun anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçuna yardım etme suçundan mahkûm olmasında dayanan delil suç işleme merkezi olan Ankara’ya takviye kuvvet olarak Denizli’den Çardak Askeri Havaalanına intikal etmesi ancak kendilerini almak üzere Kayseri’den gelen uçakların pistin aydınlatılmasının kapalı olması sebebiyle iniş yapamaması üzerine teslim olmasıdır. Başvurucu, Kara Kuvvetleri Komutanlığına mensup 3 kişiden oluşan heyet tarafından hazırlanan bilirkişi raporuna göre üzerine atılı suçu işlemediğini dile getirmişse de Mahkeme, başvurunun davanın sonucunu doğrudan etkileyecek nitelikteki iddiası hakkında herhangi bir açıklamada bulunmamıştır (bkz. § 8). İlk derece mahkemesince yapılan değerlendirmeler sonucu başvurunun beratına karar verilmiştir. Bozma ilamı sonrası kurulan hükümde başvurunun eylemi bireyselleştirilerek sonuca ulaşılmamıştır. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itiraz dilekçesinde torba gerekçe ortaya konarak başvurunun bireysel tutumu ve olay sırasındaki davranışları belirtilerek itiraz edilmiş, genel kurulunca bu itirazlar bireyselleştirilmeden reddedilmiştir.

10. Diğer bir ifadeyle başvurunun iddiası kararın sonucunu değiştirebilecek nitelikte bir iddia olduğu hâlde Mahkemece bu iddia hakkında somut bir değerlendirmede bulunulmadığı görülmüştür. Yine kanun yolu incelemesi sırasında da bu eksikliğin telafi edilmediği anlaşılmıştır. Bu nedenle yargılama süreci bir bütün olarak değerlendirildiğinde başvurunun gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmalıdır.

11. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

12. Tarafsız mahkemede yargılanma hakkına ilişkin yapılan değerlendirme

13. Başvurucu hakkında verilen beraat kararını temyiz incelemesi sonucunda bozulmasına karar veren Yargıtay, ilgili daire başkanı ile bozma kararı sonrasında hakkında verilen mahkumiyet kararının temyiz incelemesi sonucunda onanmasına karar veren Yargıtay ilgili daire başkanvekilinin, itiraz kararını inceleyen ve ret kararı verilen kurulda yer aldıkları ileri sürülerek tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürülmüştür.

14. 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Yargulamaya katılamayacak hâkim" kenar başlıklı 23. maddesi şöyledir:

*"Bir karar veya hükme katılan hâkim, yüksek görevli mahkemece bu hükme ilişkin olarak verilecek karar veya hükme katılamaz.*

*Aynı işte soruşturma evresinde görev yapmış bulunan hâkim, kovuşturma evresinde görev yapamaz.*

*Yargılamanın yenilenmesi halinde, önceki yargılamada görev yapan hâkim, aynı işte görev alamaz."*

15. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

*"Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kamunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir..."*

16. AİHS'in 6. maddesinde, adil yargılanma hakkının bir unsuru olarak davanın tarafsız bir mahkemede görülmesini isteme hakkından açıkça söz edilmiş olup Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihadında tarafsızlık, genel olarak ön yargı veya yanlılık olmamasını ifade etmektedir (*Piersack/Belçika*, B. No: 8692/79, 1/10/1982, § 30). Yerleşik içtihadı göre tarafsızlığın varlığı öznel (subjektif) yöntem ve nesnel (objektif) yöntem esas alınarak belirlenir. Öznel yöntem kişisel kanaatin ve belirli bir yargıcın davranışının dikkate alınmasını, diğer bir deyişle yargıcın belirli bir davada kişisel bir ön yargıya sahip olup olmadığının belirlenmesini; nesnel yöntem ise mahkemenin oluşumunun tarafsızlık konusunda herhangi bir meşru şüpheyi ortadan kaldırmak için yeterli güvenceleri sağlayıp sağlamadığının belirlenmesini ifade eder (*Fey/Avusturya*, B. No: 14396/88, 24/2/1993, § 28). Bir başka anlatımla tarafsızlığın varlığı, bir davada belirli bir yargıcın kişisel kanaatlerini belirleme çabası şeklindeki subjektif test ile bir yargıcın tarafsızlığından haklı kuşku duyulmasına engel olan yeterli güvencelere sahip olup olmadığının belirlenmesi şeklindeki objektif teste göre saptanır (*De Cubber/Belçika*, B. No: 9186/80, 26/10/1984, § 24).

17. Objektif ve subjektif tarafsızlık arasındaki sınır kesin olmayıp yargıcın öznel bakımdan tarafsız olduğu varsayımının çürütülmesine olanak verecek deliller sunulmasının güç olabileceği kimi davalarda, nesnel tarafsızlık şartı önemli bir ek güvence sağlar. Nitekim

tarafsızlık ile ilgili sorun bulunan başvuruların büyük çoğunluğunda objektif yöntemle başvurulmuştur (*Micallef/Malta* [BD], B. No: 17056/06, 15/10/2009, § 95).

18. Subjektif testle ilgili olarak her hâlikârda aksine kanıt bulunmadıkça bir hâkimin kişisel tarafsızlığının olduğu varsayılmaktadır. Objektif test bakımından ise yargıcın kişisel tutumundan farklı olarak kendisinin tarafsızlığı hakkında kuşku uyandıracak belirli olguların olup olmadığı tespit edilmelidir. Bu noktada objektif tarafsızlığın belirlenmesinde hâkimin tarafsızlığına ilişkin herhangi bir meşru kaygı, korkuyu bertaraf edecek yeterli güvence sunulup sunulmadığı önemlidir. AİHM içtihatlarında tarafsızlık konusunda görüşün dahi önem taşıyabileceği, bir başka deyişle adaletin sadece yerine getirilmesi değil ama aynı zamanda yerine getirildiğinin görülmesi ve böylece demokratik toplumda mahkemelerin hak arayanlara güven vermesi gerektiği vurgulanmaktadır (*Micallef/Malta*, §§ 94, 97, 98).

19. Bu çerçevede hakkında tarafsız olmadığından kaygı duymak için haklı bir sebep bulunan bir hâkim, davadan çekilmelidir. Bu durum, belirli bir davada bir yargıcın tarafsız olmadığından kaygılanmak için haklı bir sebebin bulunup bulunmadığına karar verilirken sanığın bakış açısının önemli olduğunu fakat belirleyici olmadığını ihsas etmektedir. Belirleyici olan şey, bu kaygının objektif olarak haklı görülüp görülemeyeceğidir. Bu ise her olayın kendi şartlarına bağlıdır (*Hauschildt/Danimarka*, B. No: 10486/83, 24/5/1989, §§ 47-49).

20. Bu bağlamda bir hâkimin yargılamadan önce aynı hususta daha önce karar vermiş olması, tarafsızlığıyla ilgili olarak ortaya çıkan şüpheleri haklı göstermez (*Ökten/Türkiye* (k.k.), B. No: 22347/07, 3/11/2011), önemli olan yargılama yapılmadan önce bu hâkimin aldığı tedbirlerin kapsamıdır. Dahası bir hâkimin dava dosyasını derinlemesine bilmesi, davanın esası hakkında karar verirken tarafsız olarak değerlendirme yapmasını engelleyen bir ön yargının bulunduğu anlamına gelmez. Sonuç olarak mevcut ilk verilerin değerlendirilmesi, nihai değerlendirme hakkında ön yargı oluşturmaz (*Morel/Fransa*, B. No: 34130/96, 6/6/2000, § 45).

21. AİHM; *Fazlı Aslaner/Türkiye* (B. No: 36073/04, 4/3/2014) başvurusunda, temyiz incelemesi yapan Danıştay Dairesi üyelerinin ilk derece mahkemesinin bu temyiz kararına uymayarak kararında ısrar etmesi üzerine dosyanın geldiği ve otuz bir üye ile toplanan Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna (İDDK) katılmalarının tarafsızlığa aykırı olduğu iddiasını incelemiştir. Temyiz incelemesinde görev alan üç üyenin davanın esası hakkında karar verilmesinde meşru olarak taraf olmuş gibi görülebileceklerine değinen AİHM, bu durumun İDDK'nın tarafsızlığının somut olayda bozulduğunu değerlendirmek için tek başına yeterli olmadığını belirtmiştir (*Fazlı Aslaner/Türkiye*, § 36). AİHM; bu tür durumlarda üyelerin sergiledikleri tutumları ve kararın verilmesindeki rolleriyle ilgili olarak söz konusu üyelerin sayıları yanında diğer unsurları da gözönünde bulundurmak gerektiğine, bu bağlamda kararların oyçokluğu ile alındığı, kurul hâlinde yargılama yapan mahkemelerde görevli hâkimlerin sayılarının azlığını dikkate alarak benzer şikâyetleri daha önce reddettiğine dikkat çekmiştir. Diğer taraftan AİHM, hem kurula katılan ilgili hâkimlerin yüksek sayıda olmasını hem de bu hâkimler tarafından icra edilen başkanlık veya raportörlük görevlerini dikkate alarak tarafsız bir mahkemece yargılanma hakkının ihlal edildiği sonucuna vardığını da hatırlatmıştır (*Fazlı Aslaner/Türkiye*, §§ 37-39).

22. AİHM, bu belirlemelerden sonra ilgili hâkimlerin sayısının veya oranının belirleyici olmadığı ve sayı ile ilgili değerlendirmelerin söz konusu sorunun incelenmesi üzerinde bir etkisinin bulunmadığı kanaatine varmıştır (*Fazlı Aslaner/Türkiye*, § 40). AİHM

burada yeni bir kıstas ortaya koymuş olup bu kıstasa göre tarafsızlıkla ilgili belirleyici olan husus, ilgili hâkimlerin oranı veya sayısı değil bu hâkimlerin kurula katılmalarını mutlak gerekli kılan önemli bir gerekçenin bulunup bulunmadığıdır.

23. AİHM, ayrıca anılan üç üye arasında yer alan T.Ç.nin Danıştay başkan vekili sıfatıyla İDDK'ya başkanlık yaptığını, bu bağlamda görüşmeler sırasında tartışmaları yönettiğini ve bu durumun tarafsızlık görünümünü etkileyen ek bir durum oluşturduğunu gözlemlediğini belirterek anılan iki unsurun başvuruçunun İDDK'nın tarafsızlığıyla ilgili endişelerini haklı gösterdiği sonucuna varmış; başvuruçunun adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir (*Fazlı Aslaner/Türkiye*, §§ 41, 42).

24. Anayasa'nın 36. maddesine 2001 yılı değişiklikleriyle eklenen *adil yargılanma* ibaresine ilişkin gerekçede Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerce güvence altına alınan adil yargılanma hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Bu sözleşmelerden AİHS ile AİHS'i yorumlayan AİHM içtihadındaki adil yargılanma hakkı güvencelerinden birini tarafsız mahkemede yargılanma hakkı oluşturmaktadır (bkz. §§ 24-31).

25. Genel olarak tarafsızlık davanın çözümünü etkileyecek bir ön yargı, tarafgirlik ve menfaate sahip olunmaması davanın tarafları karşısında ve onların leh ve aleyhlerinde bir düşünce veya menfaate sahip olunmamasını ifade eder (*Tahir Gökatalay*, B. No: 2013/1780, 20/3/2014, § 61).

26. Mahkemelerin tarafsızlığı kavramı, görülecek davalar karşısında bizzat mahkemenin kurumsal yapısı ile davaya bakmakla görevli hâkimin tutumu üzerinden açıklanmaktadır. Buna göre tarafsızlığın öznel ve nesnel olmak üzere iki boyutu bulunmakta olup hâkimin birey olarak mevcut davadaki kişisel tarafsızlığı öznel tarafsızlık, kurum olarak mahkemenin kişide bıraktığı tarafsızlık izlenimi ise nesnel tarafsızlık olarak adlandırılmaktadır. Anayasa'nın 36. maddesinde mahkemelerin tarafsızlığından açıkça bahsedilmemekle beraber Anayasa Mahkemesi içtihadı uyarınca tarafsız mahkemede yargılanma hakkı da adil yargılanma hakkının zımni bir unsurudur. Ayrıca mahkemelerin tarafsızlığı ve bağımsızlığının birbirini tamamlayan iki unsur olduğu dikkate alındığında -Anayasa'nın bütüncelliği ilkesi gereği- Anayasa'nın 138., 139. ve 140. maddelerinin de tarafsız bir mahkemede yargılanma hakkının değerlendirilmesinde gözönünde bulundurulması gerektiği açıktır (*Tahir Gökatalay*, § 60).

27. Mahkemelerin kuruluşu ve yapılanmasıyla ilgili yasal ve idari düzenlemelerin nesnel olarak tarafsız olmadığı izlenimi vermemesi gerekir. Esasında kurumsal tarafsızlık, mahkemelerin bağımsızlığı ile bağlantılı bir konudur. Tarafsızlık için öncelikle bağımsızlık ön koşulu gerçekleşmeli ve ek olarak kurumsal yönden de taraf görüntüsü verecek bir yapılanma oluşmamalıdır (AYM, E.2014/164, K.2015/12, 14/1/2015). Bunun yanı sıra yargılama makamının tarafsızlığına ilişkin herhangi bir meşru kaygı veya korkuyu bertaraf edecek yeterli güvenceleri sunması da gerekmektedir (*Tahir Gökatalay*, § 62).

28. Öznel tarafsızlık ise hâkimlerin görülecek davaya ilişkin öznel tutumlarıyla ilgilidir. Davaya bakacak olan hâkimin davanın taraflarına karşı eşit, yansız ve ön yargısız durması, hiçbir telkin ve baskı altında kalmadan hukuk kuralları çerçevesinde vicdani kanaatine göre karar vermesi gerekir. Anayasa ve kanunlar karşısında hâkimlerden beklenen de budur (AYM, E.2014/164, K.2015/12, 14/1/2015). Hâkimler, hâkimliğin gerektirdiği her türlü yüksek nitelikleri taşıyalar bile kamu vicdanında tarafsızlıkları konusunda kuşku uyandıracak düzenlemelerden kaçınmalıdır (AYM, E.2013/82, K.2014/100, 4/6/2014).

29. Yargılamayı yürüten mahkeme üyelerinin taraflardan biriyle veya anlaşmazlık konusu ile maddi veya manevi yönden yakın bir bağının bulunması ya da yargılama sürecinde sarf ettiği ifadeleri ile tarafsız olamayacağı yönünde meşru bir kanaat uyandırması, bunun yanı sıra davadan önce dava ile doğrudan bağlantılı bir konumda bulunması da tarafsızlığı ihlal edebilir. Bununla birlikte belirli bir uyuşmazlıkta yargılamayı yürüten hâkimin taraflardan birine yönelik ön yargılı ve taraflı bir tutumunun, kişisel bir kanaatinin veya menfaatinin, bu bağlamda kişisel bir taraflılığının söz konusu olduğunu ortaya koyan bir delil bulunmadığı ve bu husus kanıtlanmadığı müddetçe tarafsız olduğunun bir karine olarak varsayılması zorunludur (*Tahir Gökatalay*, § 62). Bir başka deyişle *aksi yönde delil bulununcaya kadar bir hâkimin kişisel olarak tarafsız olduğunun kabulü gerekir.*

30. Bu bağlamda hukukumuzda, hâkimin tarafsız kalamayacağı varsayılan veya tarafsızlığından kuşku duyulabilecek durumlarda hâkimin kendi mahkemesinin yetki ve görevine giren belli bir dava ya bakamayacağı veya bakmayı reddedebileceği kabul edilmiştir. Hâkimin yasaklılığı ve reddi kurumları hâkimin bakacağı davada tarafsızlığını sağlamaya yönelik olup temel bir hak olan adil yargılanma hakkıyla ilişkilidir (AYM, E.2011/142, K.2013/52, 3/4/2013).

31. Kanun yolu, bir yargı yeri tarafından verilen ve hukuka aykırı olduğu ileri sürülen bir kararın kural olarak başka bir yargı yeri tarafından incelenmesini sağlayan hukuki yoldur. Kanun yolunun amacı, yargı yerleri tarafından verilen kararların kural olarak başka bir yargı yeri tarafından denetlenmesine imkân tanımak suretiyle daha güvenceli bir yargı hizmeti sunmaktır. Bunun nasıl yapılacağı ise usul hükümleri ile gösterilmektedir (AYM, E.2014/164, K.2015/12, 14/1/2015).

32. Anayasa Mahkemesi içtihadında, adil yargılanma hakkına ilişkin güvencelerin kanun yolu aşamasında da sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Buna göre kanun yollarına ilişkin usullerin ve kanun yollarındaki yargılamanın da adil yargılanma hakkına uygun olması gerekir (*Emine Karagölmez*, B. No: 2013/3673, 11/12/2014, § 21).

33. Bu çerçevede ilke olarak gerek kanun yolu incelemesinin etkililiğinin sağlanması gerekse kanun yolu incelemesinin objektif tarafsızlık esaslarına uygun yapılmadığı izleniminin oluşmaması için ilk derecede kararı veren hâkimin dosyanın kanun yolu incelemesinde bulunmaması gerekir. Bununla birlikte bu hususa uyulmaması tek başına kanun yolu incelemesinin etkisiz ve tarafsız olduğu sonucuna götürmez. Her olayın kendi koşulları içinde değerlendirilmesi gerekir. Bu çerçevede tarafsızlığının bozulup bozulmadığını değerlendirmek için bu şekilde önceki aşamalarında görev alan hâkimlerin özellikle kurul hâlinde yargılama yapan mahkemelerdeki oy sayısı, bu üyelerin kararın verilmesindeki rolleri gibi diğer unsurları da dikkate almak gerekir (*Kemal Demir*, B. No: 2014/17141, 6/7/2017, § 69).

34. Tarafsız mahkemede yargılanmaya ilişkin anayasal ilkeler, Anayasa Mahkemesinin olaya bakışı, AİHM içtihatları yukarıda özetlendi bu kapsamda somut olay değerlendirilmelidir.

35. Başvurucu yargılandığı olay nedeniyle ilk derece mahkemesinde beraat etmiştir. Beraat kararına katılanlar istinaf ve temyiz etmişlerdir. İstinaf dairesi itiraz başvurusunu reddetmiştir. Yargıtay ilgili dairesince eylemin anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs suçuna yardım suçu oluşturacağı gerekçesiyle bozma kararı verilmiştir. Bozma kararı veren dairede E.Y başkan olarak görev yapmaktadır. M.Ş üye olarak yer almaktadır. Yargıtay

Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan itiraz üzerine itiraz başvurusunu inceleyen Ceza Genel Kurulunda E.Y başkan olarak görev almakta müzakereleri yönetmektedir. İlgili dairenin kararını Ceza Genel Kurulunda daha önceki heyette üye olarak görev yapan M.Ş başkan olarak genel kurulda savunmuştur. Ceza Genel Kurulunun üye sayısının fazla olduğu söylenebilir. Ancak müzakereye katılan hakimler E.Y ve M.Ş'nin Ceza Genel Kurulundaki konumları değerlendirilmelidir. E.Y Ceza Genel Kurulunun başkanıdır müzakereleri yönetmektedir. Diğer üyelere söz verme, dosyanın raportör tarafından hazırlanması gibi konularda etkin görevi bulunmaktadır. Mahkumiyet hükmünün verildiği dairede de başkan olarak görev yapmıştır. Ayrıca Ceza Genel Kurulu'nun karar oluşumunda ilgili daireler kararları genel kurula sunarak oylamaya da katılmaktadırlar. Mahkumiyet hükmünün mahkumiyet hükmü kurulması gerekçesiyle bozma verilen heyette yer alan üye M.Ş Ceza Genel Kurulunda ilgili dairenin başkanı olarak görev almış, görüşmelere katılmış, kararı genel kurula sunmuş ve oy kullanmıştır. Her iki üyenin konumları gereği karar sonucunu etki edebilecek konumdadır. Bu nedenlerle Anayasa Mahkemesince ihlal sonucuna ulaşılmalıdır.

36. Yukarıda belirttiğim gerekçelerle sayın çoğunluğun görüşüne katılmadım.

Üye  
Selahaddin MENTEŞ